

פניני הצדיקים

אם ראשונים כמלאכים - הרב שמואל אליעזר הלוי אידליס - מהרש"א זצ"ל

רבי שמואל אליעזר הלוי אידליס זצ"ל הידוע בכינויו **מהרש"א**: מגדולי מפרשי התלמוד, נולד בפוזנא בשנת ה'שי"ה (1555). המהרש"א היה צאצא של משפחת קלונימוס המפורסמת, שיחוסם מגיע עד דוד המלך. בצעירותו החלו להתגלות כשרונותיו. בהיותו בגיל 30 הורי אשתו יסדו ישיבה גדולה והעמידוהו בראשה, ומאז חתם את שמו "שמואל אידלש" על שם חמותו שהכיר לה טובה, מפני שתמכה בישיבתו בפוזנא במשך עשרים שנים, בין השנים ה'תשמ"ה עד ה'שס"ה (1585-1605). לאחר הסתלקותה כיהן כרב בעיר חלם במשך כעשר שנים.

בשנת ה'שע"ד (1614) נקרא להיות אב"ד וראש ישיבה בלובלין. משם נקרא לאב"ד בטיקטין, ולבסוף נתקבל לרב באוקראינה והקים ישיבה בה למדו אלפי תלמידים. **גאון בנגלה ובנסתר. ענותן. בעל רוח-הקודש. בעל מופתים. התפרסם בחייו במעשי חסד רבים.** על דלת ביתו היה רשום: "בחוץ לא ילין גר דלתי לא רח אפתח" (איוב לא, לב). מסופר שהבעל שם טוב אמר: "לו ידע העולם את גודל צדקת המהרש"א - היו מלחכים העפר שעל קברו". נפטר באוקראינה ה' כסליו ה'שצ"א (1631). חי כ-76 שנים.

אביו: ר' יהודה הלוי (מצאצאי ר' עקיבא כהן ור' יהודה ליוואי הזקן מפראג ופרנס בקהילת אובן). **אמו:** מרת גיטל (ממשפחת המהר"ל מפראג). **חותנו:** ר' משה אשכנזי מפוזנא (מח"ס זכרון משה). **מספריו:** יחידושי הלכות על הש"ס - בו הוא מבאר במיוחד את דברי התוספות יחידושי אגדות - על אגדות חז"ל נדפסו אח"כ עם הוצאת הש"ס.

בטרם שימש רבינו כרבה של אוסטרו, שימש כרב בעיירה קטנה שהייתה כפופה, כשאר העיירות באזור, למרותו של הרב האזורי מטעם הממשלה, המכונה 'רב מטעם'. על פי חוקי המדינה, חויבו כל רבני העיירות להתייצב מעת לעת בפני הרב האזורי, ולקבל את הוראותיו. זמן רב חלף ממינויו של רבי שמואל אליעזר, והוא לא הופיע במעונו של 'הרב מטעם'. חשב הרב: "בוודאי מתמיד גדול הוא, ואינו חפץ לבטל מלימודו". ברם, כאשר מעוד כמה אסיפות נעדר רבי שמואל אליעזר, החליט הרב הזה לנסוע אליו בעצמו, לשאול אותו לפשר הדבר. בבואו, ערכו לו כל בני העיירה קבלת פנים מפוארת כראוי לרב בעל מעמד כמותו, ולמרבה הפלא, גם הפעם בלטה היעדרותו של המהרש"א.

השתדל הרב הנכבד לדונו אף עתה לכף זכות: "מן הסתם טרוד בלימודו עם תלמידיו בישיבתו, ולכן אינו יכול לבוא, אלך אם כן בעצמי אל בית-מדרשו". המהרש"א ישב בחברת תלמידיו ולמד עימם, שעה שנראו דמויותיהם של הרב ומלווייו בפתח ביהמ"ד. **זמן ממושך עמדו כשהם ממתנים לשווא שהמהרש"א יבחין בהם, אך הוא לא חנן את הפמליה הנכבדה אפילו במבט...**

פתאום, נכנס במרוצה אל בית-המדרש, נער יפה תואר. לתדהמת ראש-הרבנים, **קם המהרש"א ממקומו לכבוד הנער, והחל משוחח איתו שעה ארוכה...** כשראה זאת הרב, פנה למהרש"א ואמר: "עד היום סברתי כי הסיבה שנמנעת מלהגיע אלי בשל היותך מתמיד ואינך חפץ לבטל במלימודך. לפיכך הגעתי אליך כדי לפגושך. וגם כשהגעתי - לא הבטת אלינו אפילו לרגע, ושוב סברתי כי אינך חפץ להתבטל מלימודך. והנה, כאשר נכנס נער זה, הפסקת מלימודך ושוחחת עימו זמן רב!".

כשסיים הרב לשפוך את קיתונות הזעם על ראש המהרש"א, פתח רבינו ואמר: "דע לך כי לא לחינם פסקתי מלימודי כדי לשוחח עם העלם. וזה יהיה לך לאות ולמופת: **בעוד שעתים ייהרג בחור זה!**" - הרב מטעם סירב להאמין לנבואתו של המהרש"א, מיהר, אפוא, בעקבות הנער היוצא, החל קושר עימו שיחה, כשבכוונתו לעכב אותו עימו. 'בעוד שעתים אחזור עם הנער לביהמ"ד, ואוכיח, כי אין דבר בדבריו. השניים טיילו יחד, הרב הציץ בשעונו, ועל פניו פשטה הבעת שבעות-רצון: השעתיים מתקרבות לקיצן. לפתע עבר במקום צייד שהיה עסוק במרדף אחר להקת ברווזים, הוא כיוון את רובה הצייד לעבר אחד העופות וירה. **הכדור שנפלט החטיא את המטרה, ופגע בליבו של הנער והלה נפל מת במקום - הצצה בשעון, החריפה את הבעת ההלם שעל פני הרב: הדבר אירע שעתים בדיוק מהמועד, שנקב המהרש"א!**

נסער כולו רץ לביהמ"ד. המהרש"א כשראה אותו אמר: "**בעוד זמן קצר יבא הרוג נוסף לעיר**" - הרב מטעם לא הספיק לעכל את ההתרחשות הראשונה, וחבורת אנשים נרגשת התפרצה לביהמ"ד, ובפיה ידיעה על אדם, שנמצא הרוג מחוץ לתחום העיר. הוא הביט ברבינו בתדהמה מבקש שיבאר מה קרה.

"הבחור הצעיר היה גלגולו של אחאב מלך ישראל, ולכן נהגתי בו כבוד. ולפי שאחאב נהרג בידי יורה, כנאמר (מלכים א, לד) 'ואיש משך בקשת לתומו, ויכה את מלך ישראל', לכן גם סופו של הנער היה באותה צורה. בזמן לידת הנער, נברא המשחית שתפקידו היה ליטול את חייו, הוא המתין במקומו מחוץ לעיר לשעה בה יימלא את שליחותו. אולם אתה התערבת, ועיכבת את הדבר, ובזמן המיועד, נטל המשחית את נפשו של אדם אחר תחתיו. צריך אתה כפרה על שגרמת להריגת אדם!".

למשמע דברי הצדיק נפל הרב לרגליו והתחנן על נפשו: "הורני דרך תשובה!". נענה רבינו: "**תשובתך תהא, שתסיר מעליך את עטרת הרבנות, שהוענקה לך על ידי השלטונות, ותהפוך לעגלון!**". ואכן, עשה האיש כדבריו, עזב את מעמדו הרם ועסק במקצוע העגלונות, למען כפר חטא. (הסיפור הופיע בפנקס החברא-קדישא באוסטראה שבאוקראינה, ורבי נחמן מברסלב, שביקר בעיר, פירסמו ברבים)

אשר יצא מן הלב יבא גלגולו לא

רבי שמואל אליעזר הלוי אידליס זצ"ל הידוע בכינויו **מהרש"א**: מגדולי מפרשי התלמוד, נולד בפוזנא בשנת ה'שי"ה (1555). המהרש"א היה צאצא של משפחת קלונימוס המפורסמת, שייחוסם מגיע עד דוד המלך. בצעירותו החלו להתגלות כישורונותיו. בהיותו בגיל 30 הורי אשתו יסדו ישיבה גדולה והעמידוהו בראשה, ומאז חתם את שמו "שמואל אידלש" על שם חמותו שהכיר לה טובה, מפני שתמכה בישיבתו בפוזנא במשך עשרים שנים, בין השנים ה'תשמ"ה עד ה'שס"ה (1585-1605). לאחר הסתלקותה כיהן כרב בעיר חלם במשך כעשר שנים.

בשנת ה'שע"ד (1614) נקרא להיות אב"ד וראש ישיבה בלובלין. משם נקרא לאב"ד בטיקטין, ולבסוף נתקבל לרב באוקראינה והקים ישיבה בה למדו אלפי תלמידים. **גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן. בעל רוח-הקודש. בעל מופתים. התפרסם בחייו במעשי חסד רבים.** על דלת ביתו היה רשום: "בְּחוּץ לֹא יֵלֵין גַּר דְּלִתִי לְאַרְח אֶפְתָּח" (איוב לא, לב). מסופר שהבעל שם טוב אמר: "לו ידע העולם את גודל צדקת המהרש"א – היו מלחכים העפר שעל קברו". נפטר באוקראינה ה' כסליו ה'שצ"א (1631). חי כ-76 שנים.

אביו: ר' יהודה הלוי (מצאצאי ר' עקיבא כהן ור' יהודה ליוואי הזקן מפראג ופרנס בקהילת אובן). **אמו:** מרת גיטל (ממשפחת המהר"ל מפראג). **חותנו:** ר' משה אשכנזי מפוזנא (מח"ס זכרון משה). **מספריו:** יחידושי הלכות על הש"ס - בו הוא מבאר במיוחד את דברי התוספות יחידושי אגדות - על אגדות חז"ל נדפסו אח"כ עם הוצאת הש"ס.

מגפה קשה פרצה באוסטראה, רבינו ובית-דינו גזרו על הציבור יום תפילה ותענית. בנוסף על כך קרא המרא-דאתרא לתושבים וביקש אם מישהו יודע על דבר-מה הדורש תיקון, לבוא ולספר. באוסטראה התגורר יהודי אשר הדיר את רגליו בקביעות מביה"כ ומעולם לא התפלל עם הציבור. עד כה לא יוחסה לכך חשיבות מיוחדת, אך עתה, נוכח בקשת הרב, החליטו שניים מתושבי העיר לעקוב אחריו. כעבור כמה ימים הבחינו כי הוא בחצות הלילה עוזב את ביתו ונכנס ליער. השניים חזרו על עקבותיהם כשבליבם מתבסס חשד כי האיש משתייך לחבורת שוודים. למחרת התייצבו לפני הרב ושיתפוהו בחשדם. "הלילה אצטרף גם אני ונעקוב אחריו", הפתיעם הרב.

לקראת חצות יצא האיש מביתו ופנה לעבר היער, ונבלע בסבך העצים. "נלך אחריו", לחש הרב. פסעו השלושה בעקבות האיש עד שהגיע לקרחת-יער קטנה. שם עצר, התיישב על סלע והדליק נר. אחר-כך הוציא מכיסו סידור והחל לקרוא 'תיקון חצות' בהתרגשות גדולה. שעה ארוכה עמדו במרחק מהאיש והקשיבו פעורי-פה לתפילתו. לפתע פרץ האיש בבכי שהמס את ליבם. אך דבר אחר הפליאים יותר מכל, אל קולו הצטרף קול נוסף! "בורר שמדובר באיש מורם מעם", מלמל הרב, "אך מי הוא בעל הקול הנוסף ששמענו?". באצת האיש מהיער הפתיעוהו השלושה. "התנהגותך עוררה את חשדם של תושבי העיר ועל-כן נאלצנו לתהות על קנקנך", פנה הרב, כמתנצל. "עתה אנו יודעים שלא היה מקום לחשוד בך. אך אמור-נא, של מי הקול השני ששמענו?". האיש נבוכ מהשאלה וניכר כי לולא כבוד התורה לא היה משיב עליה. "זה זמן רב נוהג אני להתאבל על חורבן בית-תפארתנו. נראה שהדבר הסב נחת-רוח במרומים ועל-כן זכיתי שבכל לילה יצטרף לקינתי גם הנביא ירמיהו, שחזה וחוזה את מראות החורבן".

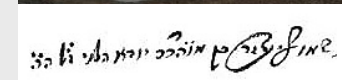

הביטו בו השלושה בהשתאות. "אם זכית לכך, מדוע אינך מברר את סבת המגפה בעירנו?", שאל הרב. והוסיף: "ומלבד זאת, מדוע לעולם אינך בא להתפלל עם הציבור?". "מחר אבוא לתפילת שחרית ואענה על שתי השאלות יחד", ענה האיש ופנה לביתו. למחרת בבוקר התפילה החלה בזמנה אולם הלה בושש לבוא. באמצע 'פסוקי דזמרה' הופיע מעוטר בטלית ובתפילין.

לפתע פתאום נשמע רחש בקהל ופחד בלתי-מובן נפל על הנוכחים. המתפללים שניסו להביט באיש, שנעמד בפניה והחל להתפלל בדבקות, בלא שחש בנעשה סביבו, הסובבים התמלאו חרדה ונאלצו להסיר ממנו את מבטם. כמה מהם אף יצאו מחוץ לביה"כ. לאחר התפילה חלץ האיש את תפיליו וקיפל את טליתו. או-אז שב להיראות כהרגלו – אדם מן השורה. "כעת נוספה עוד פליאה על שתי פליאותיי אמש", אמר לו הרב: "מה גרם לפחד שהפילה הופעתך על המתפללים?".

הישר האיש מבט אל הרב ואמר: "תורתנו הקדושה אומרת, 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך'. ופירש רבי אליעזר הגדול, 'אלו תפילין שבראש'. סגולת התפילין היא להטיל על רואיהן פחד ומורא". "הלוא גם אני מניח תפילין מדי יום?!", תמה הרב "אכן, אולם אני נזהר תמיד שלא לדבר שום דיבור של חולין בעוד התפילין עלי. נוהג אני בתפילין בכבוד הראוי, ועל-כן השתמרה בהן קדושתן. ואילו שאר המתפללים, אומנם יוצאים הם ידי חובת המצווה, אך מכיוון שהם מקילים ראש בתפילין ובקדושתן, בטלה מהן סגולתן זו. משום כך גם נמנעתי מלבוא לביה"כ, שכן האנשים אינם נזהרים די הצורך בכבוד המקום, שקדושתו גדולה ונוראה. לא רציתי להיכשל גם אני בשיחת חולין במיוחד בשעה שהתפילין עליי". כעבור רגע של שתיקה הוסיף: "ליבי אומר, כי אם יתוקן עניין חמור זה- תיעצר המגפה". עד מהרה נפוץ דבר המעשה בעיר וכל התושבים קיבלו עליהם להתחזק ביראת ביה"כ ובקדושת התפילין. ואומנם בתוך ימים אחדים נעצרה המגפה. תושבי אוסטראה הוסיפו לקיים בקפדנות את אשר קיבלו עליהם, גם לאחר שהחיים חזרו למסלולם.

רבי שמואל אליעזר הלוי אידליס זצ"ל הידוע בכינויו **מהרש"א**: מגדולי מפרשי התלמוד, נולד בפוזנא בשנת ה'שי"ה (1555). המהרש"א היה צאצא של משפחת קלונימוס המפורסמת, שייחוסם מגיע עד דוד המלך. בצעירותו החלו להתגלות כשרונותיו. בהיותו בגיל 30 הורי אשתו יסדו ישיבה גדולה והעמידוהו בראשה, ומאז חתם את שמו "שמואל אידלש" על שם חמותו שהכיר לה טובה, מפני שתמכה בישיבתו בפוזנא במשך עשרים שנים, בין השנים ה'תשמ"ה עד ה'שס"ה (1605-1585). לאחר הסתלקותה כיהן כרב בעיר חלם במשך כעשר שנים.

בשנת ה'שע"ד (1614) נקרא להיות אב"ד וראש ישיבה בלובלין. משם נקרא לאב"ד בטיקטין, ולבסוף נתקבל לרב באוקראינה והקים ישיבה בה למדו אלפי תלמידים. **גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן. בעל רוח-הקודש. בעל מופתים. התפרסם בחייו במעשי חסד רבים.** על דלת ביתו היה רשום: "בחוץ לא ילין גר דלתי לארח אפתח" (איוב לא, לב). מסופר שהבעל שם טוב אמר: "לו ידע העולם את גודל צדקת המהרש"א – היו מלחכים העפר שעל קברו". נפטר באוקראינה ה' כסליו ה'שצ"א (1631). חי כ-76 שנים.

אביו: ר' יהודה הלוי (מצאצאי ר' עקיבא כהן ור' יהודה ליוואי הזקן מפראג ופרנס בקהילת אובן). **אמו:** מרת גיטל (ממשפחת המהר"ל מפראג). **חותנו:** ר' משה אשכנזי מפוזנא (מח"ס זכרון משה). **מספריו:** יחידושי הלכות על הש"ס - בו הוא מבאר במיוחד את דברי התוספות יחידושי אגדות - על אגדות חז"ל נדפסו אח"כ עם הוצאת הש"ס.

מעשה בעירו של המהרש"א, היה עשיר שפרנסתו הייתה מחנות הסמוכה לרכבת לממכר משקאות וסגריות והיה רגיל ללכת בצהריים לביתו לשעה אחת לאכול ולנוח, ובתו היחידה נשאה בחנות עד שהוא חזר. פעם אחת, כאשר חזר אחר הצהריים לחנות, **מצא שהחנות פתוחה, ובתו לא נמצאת.** הוא שאל עליה את השכנים, אולם הם לא ידעו דבר. פנה למשטרה, אולם החיפושים לא עזרו. היות שהייתה בתו חביבה עליו ביותר, לאחר שלושה ימים אמר לאשתו, שהוא עוזב את העיר והולך לחפש את הבת.

לשמע הדבר, באו אליו ידידיו ואמרו לו: "מה לך ולצרות האלה וחבל על הכסף הרב, שאתה תבזבז. יש לנו רב קדוש בעל מופת ובעל רוח-הקודש, תיכנס אליו ותשאל לעצתו". ענה להם: "וכי מה הוא יודע הרב שלנו?" ולא רצה לשמוע להם. בסיכומו של עניין, עזב העשיר את העיר והלך ממקום למקום, ובזבז ממון רב, והיה בוכה על בתו יומם ולילה, וכל מה שטרח לא הועיל, ולא מצא את בתו.

כאשר נכנס לאחת העיירות, מצא שם זקן אחד. כששמע את סיפורו השיב לו הזקן: "מה אתה בא לכאן ושואל על בתך, הרי בעירך יש רב גדול וקדוש, היה עליך לשאול ולהיוועץ בו". אולם העשיר לא שת ליבו גם לדברי הזקן והמשיך לנדוד בחיפושו, כך במשך שלוש שנים. לבסוף כל ממונו אזל והוא הוכרח לחזור לעירו. ומדי פעם היו יעצו לו חבריו, כי ילך לרב הקדוש ויבקש ממנו עצה ותושייה, אך ללא הועיל. פעם אחת נכנס אחד ממשפחתו, שהיה צעיר לימים, ואמר לו: "**אתה יודע שאיני איש אדוק, אבל על כל צרה שלא תבוא גם אני נכנסתי לרב מספר פעמים ומצאתי לי תרופה, ומדוע אינך נכנס אליו?**"

סוף דבר לקחו אותו אל הרב בעל כורחו. כאשר הגיע תורו, נכנס למהרש"א. הרב ישב על הכסא ועישן נרגילה. העשיר ניסה לשוחח, אולם הרב לא רצה לשמוע ממנו דבר, ורק המשיך לעשן, ולאחר כחצי שעה פקעה סבלנותו של העשיר וביקש ללכת. לפתע הרב קם מכסאו והחל להסתכל עליו מכף רגל ועד ראש ולאחר מכן נטל הרב נייר ושם אותו בתוך הצלחת שעל השולחן ושרף את הנייר, ואחר-כך אמר לעשיר: "שוב לביתך, ובתך הלילה תשוב הביתה".

העשיר יצא בכעס כי לא האמין לדבריו, ודיבר דברי לעג על הרב ובעיקר על שריפת הנייר, אולם חבריו אמרו לו: "היזהר בלשונך כיוון שהרב הוא קדוש, ובוודאי בתך תשוב הלילה לביתך, וברצוננו לחזות בנס הגדול ולכן נשהה בביתך". לאחר חצות לילה שמעו נקישות חזקות בדלת ואת קול הבת צועקת: "אבא, אמא, תפתחו לי בבקשה". אין לתאר ולשער את השמחה באותה שעה. לאחר מספר רגעים ביקשו בני הבית מהבת לספר את מה שאירע עימה. היא סיפרה שבאותו יום באה רכבת מלאה בחיילים, ואחד הקצינים הגיע לחנות וביקש בקבוק משקה ושתביא לרכבת. כשנכנסה לשם הכניסה בכח לרכבת. היא התחננה בפניו, אולם הקצין לא שעה להפצרותיה. סוף דבר, חטפה ואילצה בכוח הזרוע להתחתן עימו ואף ילדה לו ארבעה ילדים. במשך הזמן השלימה עם מר גורלה והתייאשה מלחזור אל משפחתה.

היום אחה"צ, בא רב זקן ואמר לה שהיא צריכה לחזור לבית-אביה. היא אמרה שהיא מעוניינת לחזור, אבל אינה יודעת באיזה מקום היא נמצאת וחוששת מאוד מ'בעלה'. באותו זמן הגיע הקצין ונתן לה כסף לקנות ממתקים עבור הילדים. היא עזבה את הבית והנה רואה כי מאחריה הרב הזקן הולך. כיוון שהגיעה לשוק, אמר לה הרב שתעלה על העגלה שלו ותיסע מהר לבית-אביה. עודנה חוששת, מבחינה היא שפרצה דלקה גדולה בביתה ובעלה עם הילדים עם כל אשר להם נשרפו. עתה הבינו כולם, כשהצדיק שרף את הנייר בתוך הצלחת-נשרפו בעלה וילדיה והיא החלה לבכות. הרב אמר לה, שהוא ייתן לה ולאביה תיקון. האב החל לצעוק: "אני מאמין באמונה שלמה, שהרב שלנו קדוש וטהור ומשה אמת ותורתו אמת וכל החכמים כולם אמת". וחזר בתשובה שלמה וכיבד ת"ח במאוד מאוד.

האב החל לצעוק: "אני מאמין באמונה שלמה, שהרב שלנו קדוש וטהור ומשה אמת ותורתו אמת וכל החכמים כולם אמת".

רבי שמואל אליעזר הלוי אידליס זצ"ל הידוע בכינויו **מהרש"א**: מגדולי מפרשי התלמוד, נולד בפוזנא בשנת ה'שי"ה (1555). המהרש"א היה צאצא של משפחת קלונימוס המפורסמת, שייחוסם מגיע עד דוד המלך. בצעירותו החלו להתגלות כישורונותיו. בהיותו בגיל 30 הורי אשתו יסדו ישיבה גדולה והעמידוהו בראשה, ומאז חתם את שמו "שמואל אידלש" על שם חמותו שהכיר לה טובה, מפני שתמכה בישיבתו בפוזנא במשך עשרים שנים, בין השנים ה'תשמ"ה עד ה'שס"ה (1585-1605). לאחר הסתלקותה כיהן כרב בעיר חלם במשך כעשר שנים. בשנת ה'שע"ד (1614) נקרא להיות אב"ד וראש ישיבה בלובלין. משם נקרא לאב"ד בטיקטין, ולבסוף נתקבל לרב באוקראינה והקים ישיבה בה למדו אלפי תלמידים. **גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן. בעל רוח-הקודש. בעל מופתים. התפרסם בחייו במעשי חסד רבים.** על דלת ביתו היה רשום: "בחוץ לא ילין גר דלתי לארץ אפתח" (איוב לא, לב). מסופר שהבעל שם טוב אמר: "לו ידע העולם את גודל צדקת המהרש"א - היו מלכים העפר שעל קברו". נפטר באוקראינה ה' כסליו ה'שצ"א (1631). חי כ-76 שנים.

אביו: ר' יהודה הלוי (מצאצאי ר' עקיבא כהן ור' יהודה ליוואי הזקן מפראג ופרנס בקהילת אובן).
אמו: מרת גיטל (ממשפחת המהר"ל מפראג). **חונתו:** ר' משה אשכנזי מפוזנא (מח"ס זכרון משה).
מספריו: יחידושי הלכות על הש"ס - בו הוא מבאר במיוחד את דברי התוספות יחידושי אגדות - על אגדות חז"ל נדפסו אח"כ עם הוצאת הש"ס.

חדווה מיוחדת הייתה נסוכה על פני הפוקדים את בית-מדרשו של המהרש"א. הדרתו וגדולתו השרו סביבו תמיד אווירת רוגע ושלווה, שגרמה לרבים מבני העיר לקבוע שם את מקום תפילתם. כאשר שמואל האופה הגיע יום אחד לביהמ"ד ופניו עצובות, תפס הדבר מיד את תשומת ליבו של המהרש"א. בעת ההכנות לתפילה היה סוקר במבט את פני המתפללים, ודיי היה לו בזה להבין לרוחם ולמתחולל בקרבם.

בשעת בדיקת חוטי הציצית ניגש רבינולהאופה. בראותו את המהרש"א מתקרב לעברו, קם שמואל ביראה וניסה להעלות חיור על שפתיו, אך הדבר עלה לו בקושי רב. פנה אליו המהרש"א ושאל: "שמואל יקירי, שמא אירע לך דבר-מה, מדוע אתה עצוב? ואם מפני ההכנות לתפילה, הלא התפילה מתקבלת יותר דווקא מתוך שמחה". כשדמעות בעיניו יצאו המילים מפיו בשטף: "יודע רבינו כי משפחתנו עברה לגור באוסטראה, לפני כמה שנים. עד עתה עבדה אשתי לפרנסתה בתפירה ובתיקון בגדים, ואני עסקתי באפיית לחם וכעכים בעבור תושבי העיר. מעולם לא ידענו ימים טובים, אך לא התלוננו והסתפקנו במועט.

לפני זמן-מה חלתה אשתי בפרקי ידיה ואינה יכולה לעבוד כבעבר. נוסף על כך, היא נזקקת לתרופות יקרות. כל מעמסת הפרנסה נפלה עלי. כדי להשלים את פרנסת אשתי, עמל אני שני לילות בשבוע להכין כמות כפולה של לחמים, גם בעבור יום השוק הגדול. רוב הפוקדים את השוק הם תושבי הכפרים והעיירות שמחוץ לעיר. לתומי חשבתי, כי לאחר יום מפרך ומייגע ודאי יתענגו על כיכרות הלחם הטריות, ואוכל לעשות רווח נאה. אולם השבוע נחלתי אכזבה קשה עד מאוד. גם הפעם עמלתי זמן רב בלישה ובאפיית כמות גדולה של לחמים, כדי למכרם בשוק. אתמול, ולאחר יום שלם, מכרתי בסך-הכל כמה כיכרות יחידות. חזרתי עם כל הסחורה הביתה ובכיסוי אין פרנסה. ובינתיים, חובותי עולים ותפחים, וגם לדמי השכירות של הבית, שאנו גרים בו אין לי לשלם. אמור לי רבינו, מה אעשה?" סיים את דבריו נואש.

מוחו של רבינו עבד בקדחתנות. אי-אפשר להשהות מקרה זה לאחר התפילה. לפתע אורו עיניו, והוא אמר לאופה: "הלאו זה ממש יד ההשגחה! בדיוק היום אמרה לי אשתי, כי אינה יודע איפה להזמין כמות גדולה של לחמים בעבור סעודת יום-השנה של אביה המנוח, שכן כל בני המשפחה יתכנסו היום אצלנו. אנא ממך, אם תוכל לעשות טובה זו בעבורנו, להביא את כל הסחורה שעמך לביתנו, ואשלם לך בעין יפה". לא ידע האיש את נפשו. פניו האירו, ולאחר שהבטיח למהרש"א לקיים את בקשתו, תיכף לאחר התפילה, עמד להתפלל מתוך רינה ושמחה כהרגלו. אשת הרב הייתה מופתעת למראה האורח הבלתי-צפוי, כאשר זה דפק על דלת ביתה והחל להכניס במרץ זה אחר זה סלים כבדים, עמוסים כיכרות לחם, אך היא ידעה לשמור את הדבר בליבה. האופה קיבל את הכסף מידי המהרש"א וחזר לביתו קורן מאושר.

המהרש"א עצמו עדיין לא נח ושקט. הוא ייגע את מוחו כיצד להמציא ליהודי קשה-יום זה פתרון קבוע, שלא יזדקק חלילה להיסמך על מתנות בשר-ודם. לאחר מחשבה נצנץ במוחו רעיון. בשקט ובצנעה עשה מה שעשה, אמר מה שאמר, רק אז נחה דעתו והוא שב לביתו. למחרת בבוקר נשמעו נקישות על דלת ביתו של האופה. הוא פתח את הדלת ונתר פער-פה. בפתח ניצב היה שליחו של הדוכס, אשר התגורר בטירה מלכותית בפאתי העיר. בפי השליח בקשה, כי מאחר ששמע על טיב כיכרותיו של שמואל, מבקש הוא להזמין דרך קבע מאה כיכרות ליום בעבור כל צוות הטירה.

לאופה הייתה זו מתנת שמיים. מאז נהפך מצבו. עבר זמן קצר והאופה המתחרה עזב את העיר, וכל לקוחותיו פנו לקנות אצל שמואל. חנותו הדלה, שהייתה כמעט ריקה, המתה מאדם כל שעות היום. לא עבר זמן רב וגם אשתו נרפאה ממחלתה, והיא חזרה לעבודה. שמואל לא ידע כמה השתדל המהרש"א בתפילותיו בעבורו, לעורר עליו ועל אשתו רחמי שמיים. אולם כאשר גם אשתו חזרה לאיתנה, רץ בשמחה למהרש"א לבשר את הבשורה הטובה. ככלות הכול, המהרש"א היה היחיד שראה בצערו, מן הראוי שייזכר גם בשמחתו.

אשר יצאנו מן הנה לא נראה לנו שיהיה לנו חלק בה

הרב הגאון אשר אנשיל יונגרייז הלוי זצ"ל - נולד בשנת ה'תקס"ו (1806) בעיר סטשא שבהונגריה. נקרא על שם סבו (מצד האם). אביו מצאצאי רבינו מרדכי יפה 'בעל הלבושים'. בהיותו כבן 13 נסע ללמוד בעיר באלשא-דיארמאט אצל מהר"ם א"ש. כעבור שנתיים עבר לווערבוי, לשיבת הגה"ק ר' יעקב קופל אלטנקונשטט ולמד שם במשך תשע שנים ברציפות. בנו של רבו, ר' אברהם יחזקאל רייך סיפר, כי בתקופה זו נהג רבינו לצום בקביעות ממוצאי שבת ועד יום שלישי בערב. אחר נישואיו ישב על שולחן חותנו, גם לאחר שהתקבל כר"מ בק"ק מטרסדורף. בשנת ה'תקצ"ד (1834) בהיותו כבן 28 שנים בלבד נפטר ר' יוסף בנימין אסטרייכר ורבינו מונה לשמש במקומו כרבה של טשנגר. תפקיד, אותו מילא כ-40 שנים! שם הקים ישיבה ועמד בראשה. חילק את כל הכספים שקיבל עבור פדיונות לצדקה. רבים פנו אליו ונושעו.

מפורסם לאיש קדוש מאוד ופועל ישועות בקרב הארץ, ומכל קצווי המדינה נהרו אליו לרפואות, והיה נערץ ונקדש בעיני כל צדיקי הדור. בדברי הספד שנשא חתנו הגאון ר' יהושע ברוך רייניץ (אבד"ק טשטשביטץ), אמר עליו: "כמעט שליש מימי חייו עברו עליו בתעניות, ופעמים רבות התענה במשך ימים רבים בזה אחר זה, כשרק בלילה טועם משהו ומיד חוזר ללימודו בעיון במשך כל הלילה". הגה"ק בעל 'תוספות חיים' מפיסטין (תלמיד ה'קדושת לוי' ו'בעל התיא') אמר על רבינו שלא מצא בכל מדינת אונגארין מקובל גדול כמותו, וכל כתבי האריז"ל שגורים בפיו, והוא על דרך תלמידי הבעש"ט הק'. בעל רוח-הקודש. נפטר ב-ה'תרטל"ד (1873). חי כ-67 שנים. ציונו בטשנגר. גם היום רבים הפוקדים את ציונו של רבינו זוכים לראות ישועות ובפרט בעיני רפואה. בנו, ר' אברהם מונה לשמש במקום רבינו כרבה של טשנגר.

סבא (מצד האב): ר' יצחק הלוי מפאפא. **סבא (מצד האם):** ר' אשר אנשיל וינר (רבה הראשון של מישקולץ ורבו של מחוז בורשוד). **אביו:** ר' שמואל מפאפא (אב"ד אברהם ולאחר מכן אב"ד סטשא ומח"ס 'תורת עדות' על שישה סדרי משנה). **אימו:** מרת מרים יטל. **אשתו:** מרת ניחא (בת ר' מאיר אלמאש פופר רבה של בוקרשט ומטרסדורף). **מרבותיו:** ר' יעקב קופל אלטנקונשטט ('קופל חריף'- רבו המובהק), ר' מאיר איזנשטטר (מהר"ם א"ש). **מתלמידיו:** רבי נפתלי הערצקא מראצפרט. **ילדיו:** ר' אברהם (כיהן אחרי אביו כרבה של טשנגר במשך שלושים שנה), ר' משה נתן נטע (בעל 'תורת משה נתן'), בת (נישאה לר' יעקב שיק רבה של נאדאדוואר), מרת מלכה (נישאה לבן דודה, ר' שמואל דוד יונגרייז שכיהן כרבה של פהרדיארמאט), בת (נישאה לר' יהושע ברוך רייניץ, רבה של צ'לוביץ), ר' שמואל דוד. **מספריו:** ימנחת אשר.

○ יפר נכדו הגה"צ מטענקא זצ"ל, ששמע מאת הגאון אבד"ק גראסווארדיין רבי בנימין פוקס, שפעם היה איש אחד בעיר גראסווארדיין שחלה ברגלו במחלה אנושה רח"ל, והרופא המפורסם ד"ר גראוס ציווה עליו שיסע תכף ומיד לעיר פעסט כדי שיעשו לו ניתוח ויסירו את רגלו, והזהירו שאם לא יעשה כן, הרי הוא בסכנת מוות ל"ע, וכן עשה האיש שנסע לעיר פעסט, והנה ניגש אליו איש אחד ואמר לו: "פניך מעידות, שאתה בדאגה גדולה, האם אפשר להושיע אותך מצרתך?".

סיפר לו, את כל אשר קרה לו, וכעת הוא נוסע לפעסט לניתוח שיסירו את רגלו. אמר לו האיש: "עצתי לך, שקודם תיסע לעיר טשנגר אצל הצדיק מטשנגר, אשר הוא איש מופת ורבים נושעו אצלו, ואמר לו האיש, שהוא בסכנה גדולה והזהיר אותו הרופא מספר פעמים וחבל לו על כל רגע ורגע, אמר לו האיש: "אל תירא מזה, שבטח תהיה לך ישועה אצל הצדיק מטשנגר". שמע האיש לדבריו ונסע לטשנגר. כשנכנס אצל רבינו, סיפר לו, את כל אשר אמר לו הרופא.

אמר לו הצדיק: "תיקח כאן איזה סמי רפואה, ותמשח זאת על רגלך ובעז"ה תתרפא ללא כל ניתוח", וכן עשה האיש וירא פלאות, שכול המיחושים שהיו לו נעלמו כלא היו. לאחר מכן נסע האיש בחזרה לעירו גראסווארדיין, ונכנס לבית המרא דאתרא הגה"ק רבי משה הערש פוקס לספר לו את כל אשר היה עימו. בבית הצדיק באותה השעה היה גם הרופא ד"ר גראוס. מיד כשראה אותו שאל הרופא: "מה אתה עושה כאן, הרי ציוויתי אותך שתיסע מיד לעיר פעסט, מכיוון שאתה בסכנה גדולה". סיפר לו האיש שהיה אצל הצדיק מטשנגר ונתן לו סמי רפואה ונתרפא, וכאשר שמע זאת הרופא ד"ר גראוס, הביט על רגל האיש וראה, שהמיחוש איננו, התבטא מזה בהתפעלות רבה ואמר: "אני חשבתי, שהד"ר הוא שמרפא אבל אני רואה שרק בורא עולם הוא זה שמרפא". (גיליון 'נפלאות אשר')

זכה רבינו ובגינו התקדש שם שמיים, גם בין הגויים, עד שהרופאים הנוודעים מוינה בירת אוסטריה שלחו אליו את החולים שאפסה תקוותם והוא בעז"ה הצליח להעלות להם ארוכה. אחד משרי המדינה, ערך משתה בהם השתתפו שרים רבים ונכבדים, אשר הגיעו לטרקלינו מקרוב ומרחוק, ויהי כטוב ליבו, גלגל את סיפורו על הרב המחולל אותות ומופתים, החליטו השרים לנסות את הרב, והזמינו אותו אליהם, לראות את שלום השר, אשר שכב במיטה, ועשה עצמו כחולה. כשהגיע רבינו, שאל את החולה על מחלתו, והוא התאונן לפניו על ייסורים קשים, אך כשתפס רבינו את דופק ידו, הרגיש באמתלה, והבין את מחשבתם הרעה.

מיד נשא רבינו את עיניו לשמיים, וסובב את עצמו לעבר הנוכחים, אשר המתינו לתשובתו כדת מה לעשות בחולה, ואיזה רפואות יש לרכוש עבורו, והשיב להם, שמחלתו של השר מסוכנת מאוד, ואין עצה ורפואה עבורו. יצא רבינו מן המקום ואת הדלת סגר אחריו, הנוכחים פרצו בצחוק על הרב, שאין בו ממש ואינו יודע מאומה, אך מיד נהפך צחוקם ליגון, כשהבחינו שהשר מוטל במיטה, ללא רוח חיים.

הרב יעקב משה חרל"פ זצ"ל: נולד בירושלים ביום שבת, כ"ט שבט ה'תרמ"ב (1882). השם חרל"פ הוא ר"ת של 'חייא ראש לבני פולין' או 'חכם ראשון ליוצאי פולין'. התחנך בת"ת 'עץ החיים'. הגאון הגר"ל דיסקין מברסק, בחן את הרי"ם בהיותו בן 13 ואמר עליו שהוא 'נער טוב ולומד יפה', וזהו שבח שרק יחידי סגולה זכו לקבל מהגאון. בהיותו כבן 15, כבר אז נודע כבקי ומעיין בהלכה, וכשהגיעה שאלה הלכתית מסובכת לפני ר' שלמה זלמן בהר"ן, היה מבקש מיידו ר' צבי מיכל לשלוח אליו את ר' יעקב כדי לברר איתו את התשובה. גאון. ענוותן. שקדן. גילה שליטה מקיפה בכל מכמני הש"ס והפוסקים, הראשונים והאחרונים.

בשנת ה'תרס"ח (1908) התמנה לרבה של שכונת 'שערי חסד' בירושלים ולאחר מכן גם לרבה של שכונת רחביה. בשנת ה'תרע"ב (1912) שימש כראש ישיבת 'עץ חיים' וגם כראש ישיבת 'בית זבול'. ביפו, פגש את הרב אברהם יצחק הכהן קוק והפך להיות תלמידו בלב ובנפש. עם הקמתה של ישיבת 'מרכז הרב קוק' התמנה הרב לעמוד בראשה. בתפקיד זה כיהן בין השנים ה'תרצ"ה-ה'תשי"א (1935-1951). עם קום המדינה, היה הרב מחברי משלחת הרבנים שביקרו אצל ראש הממשלה והשפיעו עליו לבטל את גזרת הגיוס של בחורי הישיבות. ראש הממשלה התבטא, שדמעותיו של ר' יעקב משה הן היו הגורם להחלטתו, להשאר עולם התורה, במתכונתה ובצביונה הרוחני הקיים. לאחר פטירת הרב קוק היה מועמד לכהונת הרב הראשי של ארץ ישראל, אך בסופו של דבר לא נבחר. נפטר ב-ז' כסלו ה'תשי"ב (1951). ציונו בסנהדריה בירושלים. חי כ-69 שנים.

אביו: ר' זבולון. **אמו:** מרים. **רבותיו:** אביו, הרב זבולון חרל"פ (דיין בבד"ץ העדה החרדית בירושלים). הראי"ה קוק והרב יהושע צבי מיכל שפירא. **מתלמידיו:** נכדו חביבו הרב ניסן מאיר פייבל זק"ש (רבה של שכונת שערי חסד ורחביה), הרב ישעיהו משורר (אב"ד פ"ת), הרב יוסף לייב זוסמן, הרב יהודה עמיטל (ראש ישיבת הר עציון), הרב משה צבי נריה.

מספריו: יטובים מאורות ימי מרום יביאור על שמונה פרקים לרמב"ם. **יאבות ילחם אבירים** יכרך על שלוש רגלים יגדה של פסח יבינת המקראות ימעייני הישועה יאורי וישעי יתהילים ומשלי יכרך על חנוכה ופורים ישיחות יפרשת השבוע יבית זבול ייהד הרים - יצבי לצדיק.

מאז היווסדה הייתה שערי-חסד בירושלים שכונה של תורה ויראת-שמים. בתי-הכנסת שבה ספוגים תורה ותפילה, שוקקי חיים של קדושה בכל שעות היממה. רבינו היה רב השכונה. בימים ההם עבר היישוב הקטן בארץ-ישראל טלטלות רבות. המצב העולמי הכללי, השלטון הבריטי וגזרותיו, השפל הכלכלי, ועוד. כל אלה ערערו את הקרקע מתחת רגליהם של בני ירושלים. במיוחד גדול היה החשש לבני הדור הצעיר, לבל יושפעו מהרוח הזרה שנשבה מבחוץ. אולם הרוח הייתה עזה, והיא סחפה צעירים רבים אל מחוץ לעולמה של תורה. בנו של אחד התושבים, יהודי ירא-שמיים ובן-תורה, השליך את לבושו המסורתי וגזז את פאותיו. לב ההורים נשבר, אך לא יכלו לעשות דבר. היו מהשכנים שדרשו מההורים להרחיק את הבן הסורר מהשכונה. אך לאחר התייעצות עם רבינו, החליטו להמשיך את הקשר עם בנם ולנסות להשפיע עליו. לאחר זמן התנדב להגנה' ובמרוצת הזמן נעשה מפקד בכיר בארגון.

שבת אחת הזדעזעה השכונה כולה: הצעיר נסע להגנתו, במכונית, ברחובות השכונה. מעולם לא העז איש לחלל שבת בפרהסיא ברחובות השכונה. היה זה פריצת קו אדום. היו בשכונה קנאים, שהטיחו חרפות וגידופים על הצעיר שחילל וביזה את כבוד השבת. הוא לא התרשם מן החרפות וגם לא מאיומים. להפך, נראה היה כי כל אלה רק הגבירו את רצונו להתגרות בתושבים ולהפגין את הבוז שהוא רוחש להם. קנאי השכונה כבר הודיעו כי בשבת הבאה לא יעבור המעשה בשתיקה. עם התקרב השבת נעשתה האווירה בשכונה טעונה. הרי ברור לכול כי השבת הקרובה עומדת להיות שבת של פורענות. **לא הועילו כל תחנוני ההורים על אזוני בנם.** הוא היה נחוש בכונתו לנסוע ברחובות השכונה גם בשבת הקרובה. בצר לו פנה האב שוב אל רב השכונה, לבקש עצה. הרב חרל"פ הקשיב בתשומת-לב לדברי האב, והתעניין בעיסוקיו של הצעיר. "אמור לבנך כי אני מבקש לראותו ולשוחח עמו בעניין חשוב", אמר לבסוף לאב.

בהגיע האב לביתו סיפר לבו על הזמנת הרב. הבן סירב ללכת. "אני יודע מה הוא לומר לי. אין לי עניין בהטפות מוסר". ביומיים הבאים הוסיף האב להתחנן לפני בנו, ללכת לרב- אך ללא הועיל. השבת התקרבה, והבן עומד בסירובו. נותרו עוד כמה שעות עד השבת, והמתח באוויר גואה. כשדמעות בעיניו ניסה האב ניסיון אחרון לדבר על לב בנו: "אף אם לא תקבל את דברי הרב, עשה לי טובה ולך אליו. איך אראה את פניו בביה"כ כאשר אפילו לשוחח איתו לא הסכמת?". לבסוף הסכים הבן לתחנונים. "אל תטפח ציפיות", הדגיש קודם לכתו. כשהגיע לבית הרב, היה שעה קלה לפני שבת. הרב עדיין לא שב מהטבילה במקווה. להפתעתו הרבה קידמה אותו הרבנית במאור-פנים ובחיוך. היא ביקשה ממנו להמתין לרב, ובינתיים פרסה לו מעוגת השבת הטרייה. לאחר כמה דקות הופיע הרב. על פניו נסוכה הארת השבת הממשמשת, וכולו אחוז הרהורי דבקות. בהבחינו בצעיר רץ אליו מיד ולחץ את ידו בחמימות. "אני מתנצל על שהטרחתי אותך אליי בשעה דחוקה זו", התנצל, "סלח לי". לאחר הפתיחה הלבבית, אמר לו הרב: "שמעתי עליך דברים גדולים. נודע לי כי אתה מפקד חשוב ב'הגנה' ועוסק בהצלת חיי יהודים. יהיה חלקי עם מי שזכו להגן בגופם על עם ישראל. אין לשער את גודל המצווה שבידך!".

"אולם אני מבקש לספר לך, כי יש כמה אנשים בשכונתנו שאינם מודעים למעשיך החשובים. הם אינם יודעים כי אתה עוסק במצווה כה חשובה, הדוחה גם את השבת. בשבת שעברה, סיפרו לי, נסעת במכוניתך בחוצות השכונה. ומן-הסתם, כשיהודי נוסע בשבת, הרי זה משום פיקוח-נפש. אם כך הדבר, הנסיעה מותרת ואף מצווה. אולם מי שאינם יודעים זאת, זוממים לפגוע בך, ואגב כך להפריע למלאכת-הקודש שאתה עוסק בה. "בקשתי אפוא ממך כי מחר, אם תצטרך שוב לנסוע בדחפיות כדי להגן על חיי יהודים, אנא הקש על דלתי והודע לי. אני אכנס עמך למכונית, ואסע עמך ברחובות השכונה. כך ידעו כולם שנסיעתך מותרת בשבת, ולא יפגעו בך ובעבודתך". נכנסו הדברים הרכים לליבו של הצעיר, ומאותו יום לא נסע עוד בשבת ברחובות שערי-חסד, והשקט והשלווה חזרו לשרור בשכונה.

האדמו"ר הרב שלמה בנימין הלוי אשלג זצ"ל- נולד ב-ה' טבת ה'תר"ע (1909) בוורשא (פולין). מינקותו ניכר כחריף וכבור סוד שאינו מאבד טיפה, ומלמדיו אהבו להשתעשע עימו בדברי תורה וחסידות גם לאחר שעות הלימוד בתלמוד תורה. בשנת ה'תרפ"ב (1922) עלה עם משפחתו לארץ ישראל. בתחילה התגוררו בירושלים. בהיותו כבן שלוש-עשרה כשלמד בישיבת 'בית יוסף' (בשיטת נוברהדוק הליטאית) בחרו הרה"ג מרן רבי הלל ויטקינד לעצמו לחברותא ויחד עמו הכין את השיעורים, שמסר בישיבה ולא פסק מלשבחו על זה שבגיל כה צעיר - יש לו ידע כה רב בש"ס ובחסידות בעמקות וחרפות נדירה. כמו כן למד בישיבות 'חיי עולם', 'עץ חיים', 'תורת אמת'. נודע בבקאותו בתלמוד הבבלי ובחסידות.

זמן קצר לאחר נישואיו החל לומר שיעורים בזוהר הק' ובכתבי האריז"ל בשליחות אביו הק' ושיעוריו סחפו אנשים ולומדים רבים, אע"פ שהיה זה בשנות השואה שכולם היו טרודים ודואגים מה ילד יום ובכל זאת ציבור הלומדים הלך וגדל מיום ליום. בשנת ה'תש"ג (1942) באה משלחת לאביו וביקשו, שיואיל לשלוח אליהם את רבינו לאמירת שיעורים ולחיזוק הדת בחיפה ו'בעל הסולם' נעתר לבקשתם. בשנת ה'תשכ"א (1960) ייסד את ביה"מ בבני ברק ללימוד חכמת הקבלה וישיבה לבחורים. בקריית ארבע ייסד כולל אברכים, בו למדו חצי יום את תורת הנגלה וחצי יום את תורת הנסתר. נפטר ב- ז' בכסליו תשד"מ (1983). חי כ-74 שנים. ציונו בהר-המנוחות. בנו כ"ק מרן אדמו"ר ר' שמחה אברהם שליט"א ממשיך דרכו.

סבא (מצד אביו): ר' שמחה. **אביו:** האדמו"ר יהודה לייב ('בעל הסולם'). **אמו:** מרת רבקה רויזא. **אשתו:** מרת אהובה ליבא (בת ר' דוד אהרן האזה מזקני וחשובי חסידי סוכטשוב, נישא בשנת ה'תרצ"ה). **בניו:** ר' יחזקאל יוסף, אדמו"ר רבי שמחה אברהם. **מרבתי:** אביו, האדמו"ר ר' יהודה לייב אשלג. **חברותא:** הרה"ג מרן רבי הלל ויטקינד. **מתלמידי:** בנו הבכור, ר' יחזקאל יוסף (הקים בית מדרש ברחוב אבן עזרא בבני ברק), בנו, האדמו"ר ר' שמחה אברהם (ממשיך דרכו של רבינו ומנהל את בית המדרש ברח' שד"ל וידוע כ'בודק הכתובות'), ר' עקיבא הלוי אורצל (מייסד קבוצת הלימוד 'עטרת שלמה אשלג' ללימוד חכמת הקבלה), ר' יהודה ליאון אשכנזי, ר' אורי שרק, ר' ירחמיאל וייס, ר' עקיבא אורצל, ר' יצחק לויא ועוד רבים. **מספריו:** **כתב העת 'האומה' יעטרת שלמה-חנוכה- ליקוט** משיחותיו שהעביר בשנים תשל"ה-תשמ"ג.

יפר בנו, כ"ק האדמו"ר ר' שמחה אברהם שליט"א: "זכורני בילדותי הגיעה אשה לביתנו וביקשה להיכנס לרבי. ואכן היא נכנסה והגישה לרבי פיתקא, שבה כתבה, שבעלה חולה אנוש ממש, ומבקשת היא ברחמים, שהרבי יעתיר עליו לרפואתו. הרבי לקח את הפיתקא והביט בו, והחל לדבר על עניינים שונים ומשונים, כגון: במה הוא עובד?"

תוך כדי דיבור, גלגל הרבי את הפיתקא כקיסם ועשה עצמו כמנקה בין שיניו. האשה הייתה מאוד היסטרית, בכתה וביקשה שוב מן הרבי, שיברך את בעלה, אך הרבי הגיב בקור רוח ואמר: "הש"ת יעזור שהוא יהיה בריא וחזק כמו צעיר". ושוב דיבר על הא ועל דא. ותוך כדי דיבורו שיחק עם הפיתקא ותלש מפה ומשם פיסות קטנות שנרטבו.

האישה ראתה, שהרבי לא כל כך מודאג, יצאה מחדרו ופנתה לרבינית תליט"א בבכיות: "מה אעשה? בעלי חולה אנוש, והרבי מתייחס בזלזול". אמרה לה הרבינית: "הרי הרבי בירך ברפואה שלמה, והש"ת יעזור שאכן יבריא". כך במשך דקות ארוכות, עד שהרבינית הרגיעה אותה. כשיצא הרבי מחדרו, ניגש אחד הבחורים, שהסתקן לדעת מה כתוב ב"קויטל".

נכנס לחדרו של הרבי ומצא את הקוויטל במאפרה, מגולגל ומקומט. אך כשפתח ראה, שכתובים בו רק את שמו של החולה, וכל שאר המחלות והבעיות, שהיו אף הן כתובות, תלש הרבי בעת דיבורו, ואכן, אדם זה הבריא כליל, וחי עוד יותר משלושים שנה מאז אותו 'ניקוי שיניים', עד למעלה מגיל תשעים!.

על העובדה, שהרבי ידע את יום פטירתו ניתן ללמוד מהסיפור המופלא הבא: ביום רביעי ג' כסלו ה'תשד"מ קרא לבנו וגילה לו את ענייני קבלת הפדיון והכתובות. במוצאי שבת קודש אור ל-ז' כסליו הורה לתלמידו ר' שמואל חנוך ליברמן זצ"ל להתפלל ערבית לפני התיבה ולומר קדיש לזכר אימו, הרבינית מרת רבקה רויזא ע"ה (אשת הגה"ק מרן 'בעל הסולם' שזה יום הזיכרון שלה). לשאלת התלמיד: "האם הרב אינו אומר קדיש על אמו?" השיב הצדיק: "יש לי סיבה, שאיני אומר קדיש על אמי ואתה תבין זאת מחר אחרי השעה 1.30 בצהריים".

לאחר תפילת ערבית והבדלה אמר רבינו לאותו תלמיד שהוא מבקש ממנו, שגם מחר בתפילת שחרית ומנחה לא ישכח לומר קדיש. והוסיף ואמר: "ואפילו אם תהיה מבוהל ומבולבל תבטיח לי, שתאמר קדיש ולא תשכח". וכששאלוהו: מתי יעלו לציון אמו הרבינית, ענה: "אחה"צ נהיה כולנו בירושלים".

למחרת ביום א' בשעה 13:00 לקח רבינו את ספר הזוהר הק' לעיין בו, כשבתו עברה ליד חדרו והציצה פנימה, קרא לה הצדיק ואמר: "ראי, אני לומד כעת, את הקטע הזה אותו למד כ"ק אבי מורי 'בעל הסולם' דקות ספורות לפני הסתלקותו ביום הכיפורים". ובמקביל נכנסה גם הרבינית לחדרו. אמר לה רבינו: "באוכל היום הרגשתי טעם גן עדן!". עצם עניו, וראשו היה על ספר הזוהר הק' פתוח באידירא רבא על השולחן שעליו נכתב פירוש הסולם על הזוהר הק' ע"י 'בעל הסולם' והחזיר נשמתו לבורא בקדושה ובטהרה.

הרב אהרון טברסקי זצ"ל - נולד בשנת ה'תקמ"ז (1786) בצ'רנוביל. הבן הבכור של אביו. נקרא על שם סבו הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין. גדל ולמד בבית-סבו. עוד בצעירותו הצטיין בענוותנותו ובראית השמים שלו ונתמנה ע"י אביו לעורר את לבבות בני ישראל לתורה ועבודה, ועל כן נסע על פני עיירות לעוררם לקדושה וטהרה.

על גדולתו התבטא אביו הקדוש: יש לי שבעה בנים כשבעה קני המנורה ו"אהרן" עומד ומטיב עליהם. ועוד כתב עליו במכתב: "בני הרב הגדול במנין אשר אין דורו דור יתום ולא דור אלמן, מזה בן מזה, חכם הכללי כבוד הישראלי מו"ה רבי אהרן". כיהן כאדמו"ר עוד בחיי אביו. את סמיכתו קיבל מר' ברוך ממזיבוז. לאחר הסתלקות אביו מילא את מקומו בצ'רנוביל והיה האדמו"ר השלישי מצ'רנוביל. רבים פנו אל הרב ונושעו: עקרות, בעיות בזיווגים ומחלות קשות ושאר מרעין בישין. **מלומד בניסים. ענוותן. בעל רוח-הקודש. פועל ישועות ובעל-מופת.** נפטר ב-ח' כסליו ה'תרל"ב (1871). חי כ-85 שנים. ציונו בצ'רנוביל.

אביו: ר' מרדכי (המגיד מצ'רנוביל). **אמו:** מרת חיה שרה (בתו של ר' אהרן הגדול מקרלין). **נשותיו:** בתו של ר' גדליה מליניץ (מח"ס תשועות חן- זיווג ראשון), בתו של ר' צבי מקארסטשוב (זיווג שני). **מרבותיו:** סבו, ר' מנחם נחום (בעל מאור עיניים).

בניו: ר' ברוך אשר (מצ'רנוביל), ר' ישעיה משולם זוסיא (מצ'רנוביל) ור' מנחם נחום (מלועו-צ'רנוביל). **בנותיו:** מרת חיה שרה (נישאה בזיווג ראשון עם ר' ישראל ובזיווג שני עם ר' שלמה מלודמיר), הרבנית פייגא (נשאה לר' דוד משה פרידמן מצ'ורטקוב) והרבנית פרל (נשאה לר' יצחק פיצ'ניק מברזנה). **אחיו:** ר' אברהם מטריסק, ר' דוד מטולנא, ר' יוחנן מרחמסטרביקה, ר' יעקב ישראל מצ'רקס, ר' יצחק מסקווירא, ר' מנחם נחום ממקורב ור' משה מקורסצ'וב. **אחיותיו:** הרבנית חנה חיה (נשאה לר' דוד), הרבנית מלכה (נשאה לר' יחיאל מיכל מדרוהוביטש) והרבנית שיינדל (נשאה לר' דוב בער מלועו).

מסופר, כי הרה"ק אברהם יהושע העשיל זצ"ל הידוע בכינויו ה"אוהב ישראל" מאפסא החשיב וכיבד מאד את בניו של ר' מרדכי מצ'רנוביל. פעם אחת היה ר' אהרן אצל הרבי מאפסא, וכיבדו הרה"ק מאד, ושאל אחד מבניו של ר' אברהם: "מדוע האבא מכבד כל-כך לבני הרה"ק מצ'רנוביל, וכי בניו שלו הם קטנים מהם עד שעליו לכבדם כל-כך?". ענה הרה"ק וסיפר: "בהיותי אחר חתונתי והצטרכתי להוריד נשמות לזה העולם, הלכתי בשמים לבחור בנשמות להוריד, וראיתי בשמים אילן עם נשמות, שהיו מאירות מאד, ממש שלא כדרך הטבע, ושאלתי: 'מהו אלו הנשמות?', ואמרו לי, שאלו הם **נשמות מאוד גבוהות**, ואם ברצונך ליקח מהם אתה מסתכן, כי אלו הנשמות, אם לא יצליחו כדבעי, יגרום הדבר לחורבן עולם! שכן הרבה פעמים, **הקליפה מנסה להאחז דווקא בנשמות הגבוהות, ויוצא מזה חורבן גדול**". ונתייראתי ולא לקחתי משם נשמות, לאחר זמן נזדמן לי עוד פעם לעבור דרך אותו מקום, וראיתי, **שמזה האילן נחסרו שמונה נשמות**, ושאלתי: 'למה נחסרו?', וענו לי שהרה"ק ר' מרדכי מצ'רנוביל היה כאן, והוא לקח מכאן שמונה נשמות, וכולם הצליחו! ואם כן, וכי לא אכבד לבניו?!".

מנהגו היה, שבכל לילה אחר תפילת ערבית קיבל אנשים עד חצות הלילה, ואחר חצות סגר את דלתו ולא נתנו לשום איש ליכנס אז. פעם-אחת היה מתנגד, שרצה לראות מה עושה הרבי אחר חצות, וכשהרבי נכנס לתפילת ערבית החביא את עצמו בחדר הרה"ק באיזה ארון כדי לראות מה הרבי עושה אחר חצות לילה, וכנשכנס הרה"ק אחר תפילת ערבית ראה, שהרבי מקבל אנשים, והם נותנים לו פתקים ופדיונות הרבה עד חצות לילה וכשהגיעה חצות, לא היה אף אחד בפנים, ורבינו סידר את הפתקים והפדיונות ושם אותם על מקומם.

פתאום שמע נקישות בחלון, ורבינו ניגש ופתח את החלון ושמע נשמה מדברת ובוכה לפני הרבי, היות שזמן רב שהיא מסתובבת מאילן לאילן והחיצונים מכים אותה מכות נמרצות, ומבקשת מהרבי, שיעזור לעשות לה טובה להצילה מבאר שחת, רבינו שאל את הנשמה, אם בחייה כאדם נתנה לו פעם כסף, ענתה הנשמה שלא נתנה לו אף פעם, "אם-כן", ענה הרבי, "איני יכול לעשות לך טובה", וצעקה הנשמה: "אוי, רבי רחמנות".

אמר רבינו: "היות ועל ידך קבור יהודי, שנתן לי הרבה מעות ותבקשי ממנו, אם הוא רוצה ליתן לך חלק ממה שנתן לי עבורך, אזי אני יכול לעשות לך טובה, **ואם הוא לא יאמין לך, אז בארון נמצא איש אחד ששומע כל זאת ותקח אותו לעדות**", והנשמה לקחה את המתנגד לבית-החיים ואחזו חיל ורעדה והעיד שם, כל מה ששמע מהרבי, והנשמה החזירה אותו לבית רבינו והמתנגד התעלף, וכשהתעורר, אמר לו רבינו: "**הראיתך מה שאנו עושים אחר חצות לילה?!**".

מובא ב"ספרן של צדיקים", מפי החסיד ר' אלעזר דוב גימאן מקאז'ניץ זצ"ל מחסידיו של הרה"ק רבי אהרן מצ'רנוביל זצוק"ל, כי פעם אחת עמד הוא בקודש פנימה אצל מורו ורבו הרב הקדוש רבי אהרן זצוק"ל, ובאה איזה אשה מצ'רנוביל בבכייה גדולה, היות שהשיאה את בתה לאלמן אחד מק"ק טשארניגאוו ובכל לילה באה הנפטרת אשת האלמן וחונקת את בתה. השיב לה הרב הקדוש בלשון גערה, שתסיר את הדמיון הזה מליבה. אך האשה באחת שלא תזוז מכאן, עד שייתן תרופה לבתה. אזי ענה לה הרב הקדוש: "ומה אעשה כי מרחק רב יש מפה עד לטשארניגאוו". ענתה האשה ואמרה "רבי, יש לי אמונה ברורה, שהרבי יכול לפעול ממרחק כמו מקורב".

הניח הרב הקדוש את אצבעו על חוטמו כדרכו, ואמר "אוי, אוי על ייסורי", ומיד ציווה לקרוא לאיש הממונה על בית-החיים דק"ק צ'רנוביל, ופקד עליו לפתוח את השער דבית החיים שם, ויאמר להמתים שם בהאי לי שנא: "תדעו שאהרן בן חיה שרה ציווה עליכם שתתראו עם המתים דק"ק טשארניגאוו, ותאמרו להם, שפלונית בת פלוני לא יהיה לה עסק עם האשה פלונית מפה, ובאם לאו גוזר אהרן בן חיה שרה, שישליכו אותה חוץ למחיצתה", ויתר האלמנה לא הטרידה את מנוחת בתה.

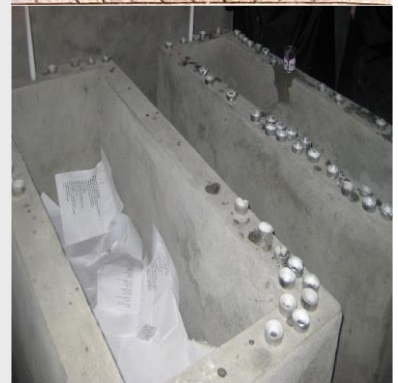
הרב אהרן טברסקי זצ"ל - נולד בשנת ה'תקמ"ז (1786) בצ'רנוביל. הבן הבכור של אביו. נקרא על שם סבו הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין. גדל ולמד בבית-סבו. עוד בצעירותו הצטיין בענותנותו ובראת השמים שלו ונתמנה ע"י אביו לעורר את לבבות בני ישראל לתורה ועבודה, ועל כן נסע על פני עיירות לעוררם לקדושה וטהרה.

על גדולתו התבטא אביו הקדוש: יש לי שבעה בנים כשבעה קני המנורה ו"אהרן" עומד ומיטיב עליהם. ועוד כתב עליו במכתב: "בני הרב הגדול במנין אשר אין דורו דור יתום ולא דור אלמן, מזה בן מזה, חכם הכללי כבוד הישראלי מו"ה רבי אהרן". כיהן כאדמו"ר עוד בחי"א אביו. את סמיכתו קיבל מר' ברוך ממזיבוז. לאחר הסתלקות אביו מילא את מקומו בצ'רנוביל והיה האדמו"ר השלישי מצ'רנוביל. רבים פנו אל הרב ונושעו: עקרות, בעיות בזיווגים ומחלות קשות ושאר מרעין בישין. **מלומד בניסים. ענותן. בעל רוח-הקודש. פועל ישועות ובעל-מופת.** נפטר ב-ח' כסליו ה'תרל"ב (1871). חי כ-85 שנים. ציונו בצ'רנוביל.

אביו: ר' מרדכי (המגיד מצ'רנוביל). **אמו:** מרת חיה שרה (בתו של ר' אהרן הגדול מקרלין). **נשותיו:** בתו של ר' גדליה מליניץ (מח"ס תשועות חן- זיווג ראשון), בתו של ר' צבי מקארסטשוב (זיווג שני). **מרבותיו:** סבו, ר' מנחם נחום (בעל מאור עיניים).

בניו: ר' ברוך אשר (מצ'רנוביל), ר' ישעיה משולם זוסיא (מצ'רנוביל) ור' מנחם נחום (מליעוו-צ'רנוביל). **בנותיו:** מרת חיה שרה (נישאה בזיווג ראשון עם ר' ישראל ובזיווג שני עם ר' שלמה מלודמיר), הרבנית פייגא (נשאה לר' דוד משה פרידמן מצ'ורטקוב) והרבנית פרל (נשאה לר' יצחק פיצ'ניק מברזנה). **אחיו:** ר' אברהם מטריסק, ר' דוד מטולנא, ר' יוחנן מרחמסטרביקה, ר' יעקב ישראל מצ'רקס, ר' יצחק מסקווירא, ר' מנחם נחום ממקרוב ור' משה מקורסצ'וב. **אחיותיו:** הרבנית חנה חיה (נשאה לר' דוד), הרבנית מלכה (נשאה לר' יחיאל מיכל מדרוהוביטש) והרבנית שיינדל (נשאה לר' דוב בער מליעוו).

בעיר אחת היה דר יהודי, שהיה מחסידיו של הרה"ק רבי אהרן מצ'רנוביל זיע"א והיה לו בית מלאכת בורית והיה מחזיק למלאכתו נער גוי, פעם אחת כשבא בבוקר לבית המלאכה ראה את הנער הגוי תלוי על תקרת הבית ללא רוח-חיים. נבהל היהודי עד מאד וחשש, שמא אישימו אותו מיתה. לפיכך, החליט לעשות מעשה ולהיפטר מהנער.

הוא לקח את המת והפשיט את בגדיו ושרפם באש שתחת הדוד, ואת הנער זרק לתוך הדוד עם הבורית ואת עצמותיו, שנשארו, זרק לתוך הנהר וחזר לביתו, אך כאשר עברו כמה ימים ומשפחת הנער ראו, שאינו חוזר לביתו, מיד עשו רעש גדול, ואף שלא מצאו בבית היהודי רמז כל שהוא, עם כל זאת **עמדו בדעתם, שהיהודי הרגו וביקשו משר העיר לעוצרו.**

היהודי הצליח להתחמק מהם ונסע מיד אל הרה"ק רבי אהרן וסיפר לו את כל האמת מה שעשה ובכה לפניו, א"ל הצדיק: "אל תדאג ואל תפחד, כי לא יאונה לך כל רע והנער יבוא", ענה לו החסיד: "איך ייתכן כדבר הזה, והלא אני בעצמי שרפתינו!", אמר לו הרב: "הלא אמרתי לך, שהנער יבוא ולך לשלום", חזר החסיד לביתו ושר העיר תפסו ונתן אותו במשמר. לאחר שבועיים הוליוכוהו לעיר הגדולה לבית המשפט, וגם קרובי הנער נלוו עמם **ובדרך ראו, שבאה לקראתם עגלה, והנער הנעדר יושב שם.**

שמחו קרובי הנער ולקחוהו עמם ושלחוהו, היכן היה? ואמר שהוא נסע לעיר אחרת לבקר את חברו, וכמובן, מיד פייסו את היהודי על שחשדו אותו בחינם ופטרוהו לשלום, והם חזרו עם הנער.

בעברם על הגשר שעל גבי הנהר נהפכה העגלה, והנער נפל לתוך הנהר וטבע לעיני בני משפחתו. אותו חסיד חזר שוב אל הרה"ק וסיפר לו הכול. אמר לו הצדיק: "אתה מתפלא עליי, על שפעלתי בתפלות להחזיר את הנער, שמת לפני שבועיים? אני אספר לך מעשה מזקיני בעל המאור עיניים זיע"א, אשר החזיר לזה העולם גוי, אשר מת מלפני יותר מחמישים שנה..."

פעם אחת הגיעה לרבינו אשה זקנה, וביקשה ממנו, שיאמר עבורה קדיש לאחר אריכות ימים ושנים. שאל אותה רבינו: "באיזה זכות היא מבקשת זאת?", ואמרה כי היא הייתה המינקת שלו, ואביו ביקש ממנה, שתשגיח על בנה בעת שמניקתו, שיטול את ידיו לפני האכילה, וכן שהעיניים שלו יהיה סגורים, ואני קיימתי זאת ולא גידלה אותו בנקל!". וגם השאירה שלושה רובל למשקה לצורך תיקון. אמר לה רבינו: "אם כן מגיע לך", וכשנפטרה, אמר רבינו קדיש בפעם הראשונה בעבורה וחילק גם משקה בעבורה. ובאה אליו בחלום הלילה וביקשה ממנו, שיפסיק לומר קדיש, כי על ידי הקדיש הראשון שלו הייתה לה עלייה גדולה למקום גבוה בגן עדן, שהיא מתביישת להיות שם.

ההובא בספר "אוצר ישראל" בשם הרה"צ ר' ישראל סופר זצ"ל: שמעתי מפי ר' משה זליג כהן זצ"ל: שאביו, ר' יעקב צבי התגורר בצ'רנוביל, ואביו שכר פונדק, והיה שם איזה גוי אחד שרצה ג"כ לשכור אותו פונדק. הגוי נכנס בכח הזרוע לאותו פונדק, ונאלצו המשפחה היהודית למצוא פינה בפונדק.

בבוקר הלך אביו יחד עם בנו הקטן משה זליג הנ"ל אל הרה"ק רבי אהרן מצ'רנוביל זיע"א, ועמדו ליד שולחנו ובכו מאוד באומרים: "הגוי נכנס לפונדק ונישל אותנו", ורבי אהרן בכה יחד עמהם, ואחר אמר: "אם כך- שהוא לא יחיה!", ובלילה השני באמצע הלילה הקיץ הגוי משנתו, והתחיל לצעוק בקול רם באומרו, שזקן אחד עומד ונותן לו מכות, והראה סימני המכות על גופו, ור' משה זליג הנ"ל ראה עצמו את הסימנים, והגוי צרח ואמר, שרוצה לברוח כי כמעט לא נשאר בו חיות מהמכות, וברח משם ולא חזר לשם לעולם.

רבי דובער שניאורסון זצ"ל: נולד ב-ט' כסלו ה'תקל"ד (1773). האדמו"ר השני בשושלת חב"ד. המשיך וביסס את תורת חסידות חב"ד אותה חולל אביו. יחודו היה בהרחבה והעמקת התורה כאשר הוא מתבסס על מאמרי החסידות של אביו. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תקע"ג מונה לנשיאות חסידות חב"ד. הקים ועד מיוחד לבניין ערי ישראל בבבלרוס (נהרס בעת המלחמה). השתדל ופעל להפריש חלקי אדמה במחוז חרסון וייסד שם מושבות יהודים. ייסד ישוב חסידי חב"ד בחברון. בשנת ה'תקפ"ז נאסר לאחר מלשינות וב-י' כסליו של אותה שנה השתחרר (יום זה נחשב גם הוא אחד מחגי הגאולה של חסידות חב"ד). נפטר ב-ט' כסלו ה'תקפ"ח (1827). נולד ונפטר באותו יום. ציונו בעיר נעז'יון (אוקראינה). חי כ-54 שנים.

אביו: ר' שניאור זלמן מלאדי (בעל התניא). **אמו:** הרבנית סטרנה. **אשתו:** הרבנית שיינא (שטרנא). **ילדיו:** ר' מנחם נחום, ר' ברוך, שרה, ביילא, חיה מושקא, דבורה לאה, ברכה, מנוחה רחל, שרה.

מספריו: **יאמרי בינה**- ביאור על מצוות ק"ש ותפילין **ישער היחוד**- ביאור על סדר השתלשלות האור האלקי **ישער האמונה**- ביאור על מצוות האמונה ומצוות חג הפסח **תורת חיים**- מאמרי חסידות על ספר בראשית ושמות **עטרת ראש**- דרשות לימים נוראים **יעין תפילה**- על התפילה **ישערי אורה**- דרושים לחנוכה ופורים **ישערי תשובה**- על התשובה **ידרך חיים**- המשך לספרו ישערי תשובה **יקונטרס ההתפעלות**- פרטי אופני ההתפעלות במוח ולב ומחשבה **פירוש המלות**- על התפילה **ביאורי הזהר**- באור על חלקים מהזהר **יאמרי אדמו"ר האמצעי**- על התורה ומועדים כ-20 כרכים.

רבי דובער, נסע פעם לעיר אחת, בלוויית ר' יעקב מקיידן, מחשובי חסידיו. כשהגיע לשם, התקבץ למקום קהל רב, שביקש לשתות בצמא את דברי תורתו ולהתברך מפיו. בתחילה השמיע הרבי לפני הנאספים הרבים מאמר חסידות עמוק, שהלהיב את הלבבות, ולאחר מכן קיבל כל אחד ואחד מהבאים ל"חידות". את מאמר החסידות סיים לומר בשעת צהריים. ר' יעקב, שמהבוקר לא טעם דבר, פנה אז לסעוד את ארוחת הצהריים. ואילו הרבי החל אז לקבל אנשים בחדרו. קבלת הקהל הסתיימה בשעת ערב, ואז קם הרבי לתפילת ערבית. **במשך כל השעות הללו לא נתפנה הרבי אפילו לאכול דבר-מה.**

לרבי היה שמש, יהודי פשוט, שלא נודע כחכם גדול בלשון המעטה. מיד לאחר שהרבי החל בתפילתו, פנה השמש אל החסידים שעמדו סביב והציע להם הצעה מפתה: **"אם אתם רוצים לחזות בפניו של הרבי, זו שעת הכושר"**. החסידים הסקרנים התקרבו בצעדים הסננים אל מפתן חדרו של הרבי, וחששו להיכנס או אף להציץ פנימה. "היו רגועים", ביקש השמש להניח את דעתם, "בטוח אני, כי הרבי אפילו לא יבחין בכם". הוא פתח את הדלת לרווחה והחסידים ראו את הרבי עומד באמצע החדר ללא ניע, ושתי עיניו פקוחות, בוערות כלפידי אש. החסידים נרתעו לאחוריהם בבהלה, אולם השמש הצטחק: "הרבי איננו רואה ואיננו שומע כעת דבר. הוא נמצא בעולמות עליונים".

"זאת מניין לך?", לחש רבי יעקב אל השמש, "הלוא איש פשוט אתה!". השמש לא התבלבל. "דיעתי אינה נובעת מהבנה, אלא מניסיון. פעמים רבות נכנס אני לחדרו של הרבי, כדי לשאלו דבר מה או למסור לו ידיעה כלשהי, ובכל פעם שהוא עומד כפי שהוא עומד עכשיו, אין הוא משיב לי. יתרה מזו, מהשאלות שהוא שואל אותי מאוחר יותר, אני מסיק, כי לא ראה אותי כלל בהיכנסו לחדרו באותה שעה". המחזה המיוחד הזה נמשך כמה שעות רצופות. כל אותו זמן ניצב הרבי באותו מקום ובאותה תנוחה, ללא תנועה. בשלב מסוים סגר השמש את הדלת בעד החסידים וכל אחד מהם פנה לענייניו.

למחרת בבוקר נשמעה המולה רבה מכיוון המטבח, בבית שבו התארח הרבי. עד מהרה התבררה סיבת ההמולה, וזו אכן הייתה שערורייה של ממש. בפתח המטבח עמד השמש, תוהה. במטבח הסתובבה בעלת-הבית, בוכה ומייללת וסופקת כפיה בצער. "אוי לי ואבוי לי!", ייללה, מתקשה להשתלט על בכייה. ניסיונותיו של השמש להציל מפיה מדוע הזעיקה אותו למטבח ומה פשר הבכי והייללות, עלו בתוהו. רק לאחר שעה ארוכה הצליח השמש לחבר משפט למשפט ולהבין את שאירע.

התברר, כי באותו בוקר שבו הגיע הרבי לעיר, הגיע למקום גם גוי נכבד, בעליה של האחוזה המקומית. בעלת-הבית, שנודעה בטיב תבשיליה, נתבקשה להכין לכבודו ארוחה, לפי הזמנה מיוחדת שקיבלה. ארוחתו של בעל-האחוזה כללה מרכיבי מזון שאינם כשרים, ובושלה בכלים מיוחדים. אולם מסיבה כלשהי לא הועברה הארוחה במועדה אל מקום משכנו של בעל-האחוזה. לאחר זמן, כשבישלה בעלת-הבית בעבור הרבי, התחלפו המנות זו בזו. ארוחתו של הרבי נשלחה אל בעל-האחוזה ואילו הארוחה הבלתי-כשרה הוגשה אל שולחנו של הצדיק.

"פושעת אני! פושעת!", זעקה האישה במר-ליבה, "הצדיק זיכני בכבוד רב בבואו להתארח בביתנו, ואני הכשלתיו בארוחה לא-כשרה!". כעת הגיע תורו של השמש להרעים בקולו על המבשלת: "איזה חוסר אחריות! איזו רשלנות! הייתכן לזלזל בדבר כזה?!". אולם על-אף גערותיו וצעקותיו, נראה היה כי השמש איננו נרעש יתר על המידה. הדבר התמיה את האישה, שציפתה ל"מנה" חריפה בהרבה. "כעת בואי עמי", הורה השמש לאישה. הוא ניגש עימה אל פח האשפה והראה לה את כל המנה, מונחת בפח.

התברר כי אמש, בשעת ערב מאוחרת, בתום יומו הארוך, ולאחר שסיים להתפלל ערבית, הציע השמש לרבי לסעוד את ליבו במזון שהוכן בעבורו. בתחילה נראה מתכוון לעשות כן. הוא נטל את ידיו לסעודה. אלא שאז, כשהתקרב לשולחן והביט באוכל, חזר לפתע מכוונתו, ללא כל סיבה נראית לעין. הרבי רהרר קלות וכעבור רגע סימן לשמש להשליך את כל האוכל לפח. הוא אף הזהירו לבל יטעם מהמזון. "זו הייתה הפעם הראשונה שבה נתקלתי בהנהגה משונה שכזו", סיים השמש את סיפורו, "והדבר הפליא אותי מאוד. כעת הכול מובן לי". ואז שב לנזוף במבשלת, שרגשות ייסורי-ליבה נמהלו בתחושת רווחה: "ובכן, בגללך התענה אתמול הרבי יום שלם ולא אכל דבר!".

הרב הגאון משה מרדכי אפשטיין זצ"ל: נולד בבאקשט (סמוך לוילנה) ב-כ' אדר ה'תרכ"ו (1866). בצעירותו למד בישיבת וולוז'ין ונחשב כעילוי. מגדולי ישראל בתקופתו, מקים ישיבת חברון וממקימי העיר חדרה. התבקש על ידי מחותנו, ר' נתן צבי פינקל לעמוד בראש הישיבה שייסד - ישיבת כנסת ישראל בסלובודקה, יחד עם גיסו - הרב מלצר.

מאוחר יותר עבר הרב מלצר כדי לעמוד בראש ישיבת סלוצק. עקב גזירת גיוס לתלמידי הישיבה בסלובודקה, הוחלט בסוף שנת ה'תרפ"ד (1924) להעלות את תלמידי הישיבה לארץ ישראל. חברון נבחרה לכך, כבר בתקופה שלמד הרב אפשטיין בישיבת וולוז'ין, הוא היה מראשי אגודת סתר ציונית בשם 'נס ציונה'. מטרת חברי האגודה, שכולם היו בחורי ישיבה, הייתה לעלות לארץ ישראל. מזכיר האגודה היה פסח פרידלנד, גיסו של הרב, ר' איסר זלמן מלצר היה חבר בה, וחבר נוסף היה הרב אברהם דב בער הכהן שפירא - הרב האחרון של קובנה שחיבר את הספר המפורסם 'דבר אברהם'. קיומה של האגודה נשמר בסוד, משום שהרוסים אסרו עיסוק בענייני יישוב ארץ ישראל, שהייתה ארץ זרה תחת שלטון טורקי.

הרב חזר לסלובודקה לנהל שם את ענייני הישיבה, ושוב חזר לחברון. בפרעות ה'תרפ"ט נרצחו 24 מתלמידי הישיבה, ביניהם אחיינו של הרב אפשטיין, אך הרב אפשטיין ובני ביתו ניצלו. הטבח בחברון שבר אותו נפשית, והוא חדל כמעט מלתפקד. ההנהגה נמסרה לחתנו הרב יחזקאל סרנא שהקים מחדש את הישיבה בירושלים, בשכונת גאולה. נפטר ב-י' כסלו ה'תרצ"ג (1933). חי כ-69 שנים.

אביו: ר' צבי חיים (נודע בישיבת וולוז'ין בכינוי 'העילוי השחור' ושימש כרבה של באקשט).
אמו: מרת חנה מנוחה (בת ר' שרגא פייבל פרנק, הגביר מאלקסוט). מרבתי: הגאונים ר' נפתלי צבי יהודה ברלין (הנציב מוולוז'ין), ר' נתן צבי פינקל (ה'סבא מסלובודקה), ר' חיים סולובייציק. **בנו:** הרב חיים שרגא פייבל. **מספריו:** **ילבוש מרדכי** - על הש"ס.

המעשה התחיל בשנת תרפ"ד. ישיבת סלובודקה שכנה בליטא שבמזרח אירופה. **השלטונות הגויים**

גזרו גזרת גיוס על תלמידיה ועל הישיבה ריחפה סכנת סגירה. החליטו רבני הישיבה להעביר, מתאים בארץ, ציוד, כלכלה ועוד הוצאות רבות ושונות. נסע ראש הישיבה, הגאון ר' משה מרדכי אפשטיין לארצות הברית, לאסוף כסף למטרה נעלה זו. בדרכו, פגש ביהודי יקר בשם מר שייף, מיליונר אשר לב יהודי חם ואוהב מפעם בקרבנו. שמע הגביר את דברי ראש הישיבה על סכנת הגיוס וסגירת הישיבה, האזין לפתרון שמצאו הרבנים והבין את הבעיה, שעומדת בדרכם. ואז, לאחר רגע של שתיקה, הביט על ר' משה ושאל: "עשרים וחמישה אלף דולר, יספיקו לכם כדי להציל את הבחורים ואת הישיבה?". ראש הישיבה לא האמין למשמע אוזניו. גם לגביר גדול ובעל נכסים כמותו, סכום שכזה באותם הימים היה עצום. "כן, ודאי שסכום גדול שכזה יספיק לכל צרכינו", ענה הרב. ואכן, הודות לנדיבות לבו של מר שייף הועברה הישיבה לארץ הקודש וניצלה מסכנת סגירה. מצבה של ישיבת סלובודקה, שהשתכנה בחברון היה קשה ביותר. היה זה אחר הטבח הנורא, מאורעות תרפ"ט. שבו נרצחו מתלמידי הישיבה הי"ד. בעקבות זאת נאלצה הישיבה להעביר את משכנה לירושלים, וכסף כדי להאכיל את תלמידי הישיבה לא היה בנמצא. כל תלמידי הישיבה רעבו ללחם!

קם הגאון ר' יחזקאל סרנא ויצא למסע התרמה בארה"ב, כדי לאסוף כסף לאחזקת הישיבה. באותם ימים הנסיעה התאפשרה רק ע"י הפלגה באוניה, וארכה שבועות רבים. כשהגיע הרב לארה"ב, ערכו תומכי הישיבה ומוקיריה כינוס גדול ורב משתתפים, כדי לעזור בגיוס הכספים. בכינוס דיבר מר שייף, ובתוך דבריו אמר: "אחיי ורעיי, אני מאחל לאף אחד מכם להפסיד את רכושו כמוני. רכוש אדיר, שהשקעתי בו את כל חיי ירד לטמיון ברגע אחד של מפולת. הייתי מיליונר גדול, היו לי נכסים וכסף רב והכל אבד. חוץ מהשקעה אחת, שאותה לא יוכלו לקחת ממני לעולמים. ההשקעה הכי מוצלחת שהשקעתי כל חיי, הרי היא אותם עשרים וחמישה אלף דולרים, שנתתי לישיבה כדי שתוכל לעבור לארץ ישראל. רבותי, צריך לדעת היכן להשקיע!".

הגאון ר' יחזקאל ישב והקשיב לנאום, ותדהמה איזה בו. אומנם בארץ ישראל שמעו על המשבר שפרץ באמריקה. אבל לישיבה לא שמעו כי מר שייף ירד מנכסיו. כאב לבו של הרב על מצבו של העשיר לשעבר, אולם העריך את האיש מאוד. שגם העושר שהיה לו בחייו לא העבירו אותו על דעתו, ותמיד ידע מה עיקר ומה טפל בחיים. מיד לאחר הכינוס שלח ר' יחזקאל מברק לראש הישיבה, ר' מרדכי אפשטיין והודיע לו על מצבו העגום של מר שייף. לאחר ימים מספר הגיע מכתב תשובה מא"י, וכך היה כתוב בו: "עקב מצבו של מר שייף, הריני מבקש מכבודו להעניק לו 'הלוואה' של חמשת אלפים דולר מכספי הישיבה כעזרה ראשונה, למען יוכל להתחיל להתבסס מחדש בעסקיו!".

חמשת אלפים דולר היו באותם ימים סכום עתק, שבאמצעותו יכולה הייתה הישיבה להתקיים זמן רב. בכל זאת, הכרת הטוב שחייבת הישיבה היא עצומה. ור' יחזקאל סרנא שמח, שיוכל להשיב למר שייף, מעט ממעשיו הטובים. מיד פנה ר' יחזקאל לדירת המחסן של מר שייף, כשבידו המכתב ובכיסו צרור הכסף. כשהגיע לדירתו העלובה של מר שייף חשכו עיניו. האומנם המיליונר הזה, אשר כל טוב העולם היה שייך לו גר בתנאים מחפירים כל כך?

גם בדירת המרתף התקבל הרב ע"י מר שייף בכבוד מלכים. הם ישבו ליד השולחן, כשרעייתו מכבדת אותם בכוסות תה מהביל. "במה אוכל לעזור לכבודו?", שאל מר שייף. "אני מבין שמצבה של הישיבה קשה, אשתדל לעזור ולפנות לנדיבים ככל שאוכל". "לא", ענה ר' יחזקאל, "הפעם באתי בעניין אחר, בהוראת ראש הישיבה". הוא הוציא מכיסו את המכתב שקיבל והראה למר שייף. כשקרא הלה את הכתוב, פרץ בבכי מר. "מה רוצים ממני? מה שנשאר לי מכל רכוש העצום הוא רק אותו סכום של עשרים וחמישה אלף דולר, שנתתי לישיבה. וגם את זה אתם רוצים לקחת ממני?". זכה מר שייף לעמוד בניסיון העושר וניסיון העוני ולהיות קשור לתורה, לעץ החיים, לנצח.

הגאון הרב איסר זלמן מלצר זצ"ל: נולד בשנת ה'תר"ל (1870) במיר (כיום בלארוס). בגיל עשר התחיל ללמוד אצל רב העיר במיר. כשהיה בן 14 התחיל ללמוד בישיבת וולוז'ין. לאחר נישואיו הושפע מתנועת המוסר. בגיל 24 התמנה לראש ישיבת סלובודקה. לאחר מכן בשנת ה'תרס"ג (1903) התמנה לרבה של סלוצק ושימש בכהונה זו כעשרים שנים. בשנת ה'תרפ"ג (1923) נמלט על נפשו לקלצק שבפולין מרדיפות המשטר הסובייטי, שאסרוהו מספר פעמים בשל עיסוקו ביהדות ובתורה. בקלצק שימש כראש ישיבת 'עץ חיים'. בשנת ה'תרפ"ה (1925) עלה לארץ ושימש כראש ישיבת 'עץ חיים' עד יום פטירתו. עסק בתלמוד, מדרשים, מוסר והלכה. השתייך לזרם המתנגדים. היה ממייסדי 'ועד הישיבות' בוילנה. נפטר ב-י' כסלו ה'תש"ד (1954). חי כ-84 שנים. ציונו בהר-המנוחות.

אביו: ר' ברוך פרץ. **אשתו:** בילא הינדא. **רבותיו:** ר' נפתלי צבי יהודה ברלין (הנצי"ב מוולוז'ין), ר' נתן צבי פינקל (הסבא מסלובודקה), ר' חיים סולבייצ'יק ור' יום טוב ליפמאן. **מתלמידיו:** בנו, ר' צבי יהודה מלצר (רבה של רחובות ומייסד 'ישיבת הדרום'). בנו, ר' פייבל מלצר (מחבר פירוש למספר ספרים בסדרת 'דעת מקרא'). ר' אלעזר מנחם מן שך (ראש ישיבת פונוביז' ומנהיג הליטאים בארץ ישראל). ר' שלמה זלמן אוירבך (ראש ישיבת 'קול התורה'). ר' חיים יעקב גולדוויכט. ר' יוסף אליהו הנקין (המנהיג הרוחני של יהדות ארה"ב, וראש ארגון הצדקה 'עזרת תורה'). ר' אהרון קוטלר (ראש ישיבת קלצק-ליקווד ארה"ב). ר' יצחק בם מנחם (אב"ד פתח-תקווה ודיין בב"ד). ר' שלמה גורן (הרב הראשי לרץ ישראל). ר' יהודה מיטל (ראש ישיבת 'הר עציון'). ר' אברהם זלזניק (ראש ישיבת 'עץ חיים'). ר' שמעון זלזניק (ר"מ בישיבת שעלבים). **ילדיו:** ר' צבי יהודה, ר' פייבל מלצר. בתו (אשתו של ר' אהרן קוטלר). **ספריו:** **יאבן האזל**- פירוש על הרמב"ם והגהות חידושי הרמב"ן על התלמוד בבלי (שבעה כרכים).

דוע, כי הרב היה מקהיל קהילות וכיהן כראש ישיבה בעיר סלוצק, ובמשך חייו נרדף ע"י השלטונות שהיו מתנגדים לכל דבר שריח קדושה ויהדות נודף ממנו. באחד הימים הופיע שוטר בישיבה, עם צו חתום, שבו מתבקש הרב לסור לתחנת המשטרה הקרובה לחקירה. השוטר התנהג בגסות רוח מרובה, והשתדל מאד לפגוע בכבודו של ראש הישיבה, כך שבדרכם לתחנות המשטרה צעק השוטר: **"תרד לכביש מיד!!!"**. ר' איסר זלמן ירד מהמדרכה והלך בשולי הכביש, אך השוטר התעקש וצעק: **"כביש אמרתי, באמצע הכביש !!!"** והרב נאלץ ללכת באמצע הכביש.

לאחר חקירה קצרה שוחרר הרב לביתו. אולם השוטר הנ"ל לא יצא נקי, **ועוד באותו שבוע נפטר אחד מבניו בר מינן. כעבור כמה ימים חלה בנו השני, ומצבו החמיר במהירות.** אמרה לו אשתו: "נראה לי שיד ה' פוגעת בנו כיוון שפגעת בכבודו של אותו ראש ישיבה רוח ובקש ממנו מחילה!!!". השוטר המפוחד רץ לרבה של סלוצק וביקש את מחילתו בדמעות שלישי, "אל דאגה", אמר לו הרב, **"תקבל על עצמך לא לפגוע יותר בשום יהודי, ובנך יתרפא לאלתר"**, וכך היה. כשראו זאת תלמידיו נזכרו בעוד סיפורי מופת בהם תבע הקדוש ברוך הוא את עלבונו של רבם ושאלוהו: "רבנו! איך זוכים לכך?" אך הוא לא ענה.

ל ימים התפרץ לחדרו של הרב יהודי ממרר בבכי **והתלונן אודות קצין משטרה, שהעליל עליו עלילה קשה וצפוי הוא בשל כך למאסר שש שנים**, הרב קרא ביקש מיד לשלשה מבחירי תלמידיו וביחד נידו והחרימו את אותו קצין, ולאחר מכן אמר הרב ליהודי: "לך לדרכך, תהיה רגוע. בעז"ה הכל בסדר!!!".

וכפי שהצדיק אמר- כך היה. יומיים לפני מועד המשפט רכב אותו קצין על סוסו שהחל לפתע להשתולל והפיל את רוכבו מעליו ורמסו ברגליו, וכמובן, המשפט בוטל, כיוון שהעד המרכזי עבר מן העולם, ואף כאן שאלוהו תלמידיו: **"מדוע לצורך היהודי משתמש אתה בנידויים וחרמות ואילו כשמדובר בך, הינך מבליג ולא מחרים ומנדה?"**. "תשובה אחת אענה לשתי השאלות", אמר להם הרב, "רק מחמת שאיני מוחל על כבודו של אף יהודי ותובע את עלבונו בכל האמצעים העומדים לרשותי, לכן אף הקדוש ברוך הוא תובע את עלבוני ומעניש את רודפיי ואיני צריך להתמודד מולם".

ל עוד מסופר על רבינו, שהיה נוכח פעם בבית-הכנסת בשעה שהצדיק ר' אריה לויין נתן שיעור בין מנחה לערבית. הרב האריך באותו שיעור בנושא שלום בית, וציטט את דברי הרמב"ם שיהא אדם אוהב את אשתו כגופו ומכבדה יותר מגופו. נושא השיעור נבחר על ידי הרב בשל העובדה שבשיעור אחד המשתתפים לא התנהג בכבוד כלפי אשתו. ואותה אשה פנתה לר' אריה וביקשה ממנו שישפיע על בעלה. הרב הסביר את עניין שלום בית כיד ה' הטוב עליו.

רבינו ישב מן הצד והקשיב גם הוא לדבריו של ר' אריה (תלמידו לשעבר של ר' איסר). לאחר התפילה ניגש אליו ואמר: **"יישר כוחך ר' אריה! דברך ממש פקחו את עיניי. הנני שקוע כל הזמן בלימוד, אבל בחובותיו של הבעל בכבוד אשתו ולגרום לה נחת רוח לא התעמקתי כל כך"**. נדהם ר' אריה מדבריו של מורו ורבו, שכן הרי הוא עצמו נהג להיכנס לפחות פעם בשבוע לביתו של רבו, וראה את יחס הכבוד ההדדי שבין רבו לרעייתו. ר' איסר השתדל תמיד לגרום לה נחת רוח, דווקא הוא מסתכל ומבקר את עצמו בנושא שלום בית, ואילו זה שאליו כוונו הדברים, לא מרגיש שעליו לתקן את דרכיו, ואוזניו לא קלטו כלל את משמעות הדברים.

כ שכיהן רבי איסר זלמן מלצר כרבה של סלוצק, הלך לתומו ברחוב, ותוך כדי הליכה נפל לתוך בריכת סיד. יהודים שעברו במקום ניסו לקחת אותו במנוסה כדי לחסוך ממנו בושה ועוגמת נפש, אולם הוא לא זז ממקומו, שהרי חיסר לקבלן הבניין מעט סיד שנוסף מבגדיו, לכן לא עזב את המקום שעד שנמצא הקבלן, ורבי מלצר פיצה אותו על 'הנזק' וביקש ממנו מחילה.

הגאון הרב איסר זלמן מלצר זצ"ל: נולד בשנת ה'תר"ל (1870) במיר (כיום בלארוס). בגיל עשר התחיל ללמוד אצל רב העיר במיר. כשהיה בן 14 התחיל ללמוד בישיבת וולוז'ין. לאחר נישואיו הושפע מתנועת המוסר. בגיל 24 התמנה לראש ישיבת סלובודקה. לאחר מכן בשנת ה'תרס"ג (1903) התמנה לרבה של סלוצק ושימש בכהונה זו כעשרים שנים. בשנת ה'תרפ"ג (1923) נמלט על נפשו לקלצק שבפולין מרדיפות המשטר הסובייטי, שאסרוהו מספר פעמים בשל עיסוקו ביהדות ובתורה. בקלצק שימש כראש ישיבת 'עץ חיים'. בשנת ה'תרפ"ה (1925) עלה לארץ ושימש כראש ישיבת 'עץ חיים' עד יום פטירתו. עסק בתלמוד, מדרשים, מוסר והלכה. השתייך לזרם המתנגדים. היה ממייסדי 'ועד הישיבות' בוילנה. נפטר ב-י' כסלו ה'תש"ד (1954). חי כ-84 שנים. ציונו בהר-המנוחות.

אביו: ר' ברוך פרץ. **אשתו:** בילא הינדא. **רבותיו:** ר' נפתלי צבי יהודה ברלין (הנצי"ב מוולוז'ין), ר' נתן צבי פינקל (הסבא מסלובודקה), ר' חיים סולובייצ'יק ור' יום טוב ליפמאן. **מתלמידיו:** בנו, ר' צבי יהודה מלצר (רבה של רחובות ומייסד 'ישיבת הדרום'). בנו, ר' פייבל מלצר (מחבר פירוש למספר ספרים בסדרת 'דעת מקרא'). ר' אלעזר מנחם מן שך (ראש ישיבת פונוביז ומנהיג הליטאים בארץ ישראל). ר' שלמה זלמן אוירבך (ראש ישיבת 'קול התורה'). ר' חיים יעקב גולדוויכט. ר' יוסף אליהו הנקין (המנהיג הרוחני של יהדות ארה"ב, וראש ארגון הצדקה 'עזרת תורה'). ר' אהרון קוטלר (ראש ישיבת קלצק-ליקווד ארה"ב). ר' יצחק בם מנחם (אב"ד פתח-תקווה ודיין בב"ד). ר' שלמה גורן (הרב הראשי לרץ ישראל). ר' יהודה מיטל (ראש ישיבת 'הר עציון'). ר' אברהם זלזניק (ראש ישיבת 'עץ חיים'). ר' שמעון זלזניק (ר"מ בישיבת שעלבים). **ילדיו:** ר' צבי יהודה, ר' פייבל מלצר. בתו (אשתו של ר' אהרן קוטלר). **ספריו:** **יאבן האזל**- פירוש על הרמב"ם והגהות חידושי הרמב"ן על התלמוד בבלי (שבעה כרכים).

ר' שרגא פיבל פרנק זצ"ל היה איש אמיד מאוד שברכת ה' שרתה בכל מעשי ידיו. בעל נכסים רבים. חלקם היו דירות מיועדות להשכרה. בגודל יראתו ואהבת החסד שלו, היה מכניס לשם אנשים מעוטי יכולת, שלא הייתה להם אפשרות לשלם.

היות וחשש פן יצער אותם הגובה העובר מדי חודש בחודשו, הגדיל לעשות והיה יוצא בערב ראש-חודש ומחביא בחשאי כסף כדמי השכירות תחת מפת השולחן בבתיהם. וכשהיה מגיע הגובה, היו נותנים לו את הכסף, ואף העניים לא ידעו כי ידו בכך.

שמו יצא למרחקים ולא רק בשל מעשה החסד שבו. היה האיש נזהר עד למאוד בקלה כבחמורה. כשהגיעו בנותיו לפרקן **ביקש להשיאן רק לגדולים בתורה**. אולם דבריו נשארו רק בגדר צוואה, שכן **בהיותו כבן 45 שנים בלבד נפטר לבית-עולמו**. גיסו, ר' זבולון ברי"ט, רבה של העיירה הליטאית פלונגיאן, נטל על עצמו את המשימה. ראשון החתנים היה הגאון ר' משה מרדכי אפשטיין. לבתו השניה בילא הינדא, ביקש למצוא את בחיר הישיבות. לפיכך נסע לוולוז'ין. **לאחר ששטח את בקשתו לפני ר' חיים סולובייצ'יק והנצי"ב הם הציעו את ר' איסר זלמן**.

מצבו הכספי של ר' איסר היה בכי רע, אולם כלפי חוץ התחכם שלא להראותו. לאחר אירוסין במשך תקופה מסוימת למד בראדין. שם שכרה לו הישיבה חדר. חדר זה היה חלק מדירתו של הרפתן. איש זה היה זקוק לכסף כדי מחייתו, לכן נאלץ להשכיר את החדר שבדירתו. מקושי פרנסתו החליט להתעסק עם עורות השוורים שנשחטו. הוא היה שוטחם ומעבדם כדי למוכרם. **לצורך השטיחה הוא ביכר להשימם על סף החלונות**. אחד מהחלונות היה חדרו של ר' איסר זלמן. לאחר שיבשו, היה מאכסן הוא את העורות בחדרו של ר' איסר. הריחות היו נוראיים ואף מזיקים לבריאותו של הרב. אולם הרב חשש לספר זאת להנהלת הישיבה, שכן אם תשמע על כך, **תסרב לשכור ממנו את החדר, ויפסיד הרפתן את מחייתו**. בשל כך שתק.

בשל העורות הוא סבל מחולשה כללית, ובנוסף לקה הרב בשחפת. **מחלה זו החזירה אותו לביתו, חיייו היו בסכנה**. מיום ליום החמיר מצבו ופיתרון לא נראה. ואולם שוכן מרומים הפליא חסדיו עימו. היה זה לאחר ששריפה פרצה בעיירתו. התושבים שנפגעים פונו מבתיהם. ר' איסר היה ביניהם. אנשי חסד שכרו עבורו חדר אצל אחד האיכרים בחווה הסמוכה ליער, ואף דאגו שיהיה לו בכל יום חלב לשתות. האוויר המבריא של היער החל לתת את אותותיו בבחור שהלך והחלים מיום ליום. אך מצבו לא היה טוב.

מתוך טוהר מידותיו שלח הוא איגרת למשפחת פרנק. משפחתה של כלתו **והודיע להם אודות מחלתו וכי הם רשאים לבטל את השידוך ללא כל קפידה מצידו**. כשנתקבל המכתב, השיבו לו מיד כי עליו לבוא אליהם לקובנא. עיר אשר שם רופאים, אולי ימצא שם מזור למחלתו. על חשבון משפחת פרנק טופל ר' איסר, ובעצת הרופאים נשלח להבראה במקום נופש ביער.

בד בבד החלו להישמע לחשושים באוזני הנערה, כי טוב תעשה אם תבטל את השידוך. שכן מה לה ולבחור חולני. בתחילה סירבה בכל תוקף. אולם משגברו הלחצים ואף דיברו עמה גלויות הלכה בעצמה אל הרופאים ושאלה מהם סיכויי של חתנה. האם יכול להאריך ימים במצבו. **והשיבו לה כי יוכל לחיות לכל היותר שנה אחת בלבד!** כששמעה זאת השיבה: **"עם תלמיד חכם כזה לחיות שנה אחת זו זכות מיוחדת. לא אבטל את השידוך"**. היא התחזקה ואמרה כי תטפל בו במסירות, ובעז"ה יאריך ימים בטוב ובנעימים.

בני המשפחה המשיכו ללחוץ ולדבר על לב הנערה, כי היא יכולה לזכות בבחורים מצוינים, בריאים בגופם ושמעלותיהם אף הן מופלאות. וכך הוסיפו והפצירו בה, עד כי החליטה להיכנס אל ה'חפץ חיים' ולשאול בעצתו. נסעה איפוא ל'חפץ חיים' ושטחה בפניו את העניין כולו. לאחר ששמע את מצבו של החתן, השיב ואמר לה: **"ישנם אנשים בריאים וישנם אנשים שמאריכים ימים"**. מלים אלו שיצאו מפי הכהן הגדול, די היה בהם כדי להשיבה לביתה, ולעמוד על דעתה באיתנות למרות ההתנגדות הנחרצת של משפחתה. ואכן זכתה, כי כל ההשערות התבדו, והייתה לעזר כנגדו במשך שישים שנים.

הגאון הרב איסר זלמן מלצר זצ"ל: נולד בשנת ה'תר"ל (1870) במיר (כיום בלארוס). בגיל עשר התחיל ללמוד אצל רב העיר במיר. כשהיה בן 14 התחיל ללמוד בישיבת וולוז'ין. לאחר נישואיו הושפע מתנועת המוסר. בגיל 24 התמנה לראש ישיבת סלובודקה. לאחר מכן בשנת ה'תרס"ג (1903) התמנה לרבה של סלוצק ושימש ככהונה זו כעשרים שנים. בשנת ה'תרפ"ג (1923) נמלט על נפשו לקלצק שבפולין מרדיפות המשטר הסובייטי, שאסרוהו מספר פעמים בשל עיסוקו ביהדות ובתורה. בקלצק שימש כראש ישיבת 'עץ חיים'. בשנת ה'תרפ"ה (1925) עלה לארץ ושימש כראש ישיבת 'עץ חיים' עד יום פטירתו. עסק בתלמוד, מדרשים, מוסר והלכה. השתייך לזרם המתנגדים. היה ממייסדי 'ועד הישיבות' בוילנה. נפטר ב-י' כסלו ה'תש"ד (1954). חי כ-84 שנים. ציונו בהר-המנוחות.

אביו: ר' ברוך פרץ. **אשתו:** בילא הינדא. **רבותיו:** ר' נפתלי צבי יהודה ברלין (הנצי"ב מוולוז'ין), ר' נתן צבי פינקל (הסבא מסלובודקה), ר' חיים סולבייצ'יק ור' יום טוב ליפמאן. **מתלמידיו:** בנו, ר' צבי יהודה מלצר (רבה של רחובות ומייסד 'ישיבת הדרום'). בנו, ר' פייבל מלצר (מחבר פירוש למספר ספרים בסדרת 'דעת מקרא'). ר' אלעזר מנחם מן שך (ראש ישיבת פונביז' ומנהיג הליטאים בארץ ישראל). ר' שלמה זלמן אוירבך (ראש ישיבת 'קול התורה'). ר' חיים יעקב גולדוויכט. ר' יוסף אליהו הנקין (המנהיג הרוחני של יהדות ארה"ב, וראש ארגון הצדקה 'עזרת תורה'). ר' אהרון קוטלר (ראש ישיבת קלצק-ליקווד ארה"ב). ר' יצחק בם מנחם (אב"ד פתח-תקווה ודיין בב"ד). ר' שלמה גורן (הרב הראשי לרץ ישראל). ר' יהודה מיטל (ראש ישיבת 'הר עציון'). ר' אברהם זלזניק (ראש ישיבת 'עץ חיים'). ר' שמעון זלזניק (ר"מ בישיבת שעלבים). **ילדיו:** ר' צבי יהודה, ר' פייבל מלצר. בתו (אשתו של ר' אהרן קוטלר). **ספריו:** **יאבן האזל**- פירוש על הרמב"ם והגהות חידושי הרמב"ן על התלמוד בבלי (שבעה כרכים).

ל מול רבה הגאון הצעיר של סלוצק, רבי איסר זלמן מלצר, ישב זקן נשוא פנים. עיניו הסומות בוהות באוויר, וידיו לפתו באהבה חבילת דפים. הושיט הזקן את החיבורים שבידיו אל ר' איסר, והרב החל מעיין בחידושי התורה בריכוז רב. "ראה", אמר הזקן והצביע על חבילת הדפים, "**זהו החידוש האחרון בחיי. אוי!!!**", נאנח הזקן, "אם תאזין לסיפורי, תבין את פשר דבריי ותדע, כי אמת אמרתי. לפני זמן מה ניטל ממני מאור עיניי. פנית לרופא מומחה, והלה לאחר שבדק את עיניי ביסודיות, אמר בתדהמה: "**בכך שאינך רואה כעת, אין כל פלא. אולם נבצר מביתך, כיצד ראית עד עתה, שכן לפי הבדיקות שערכת לך, היית צריך להיות עיוור לחלוטין כבר לפני עשר שנים!**"

כאשר שמעתי את דבריו של רופא העיניים, הבנתי את סוד מאור עיניי. "**עד עתה ראיתי בזכות התורה**", אמרתי לרופא, "שכן למרות גילי המופלג וחולשתי הרבה יגעתי בתורה, עיינתי בספרי ראשונים ואחרונים, הקשיתי קושיות ותירצתי תירוצים, חידשתי חידושי תורה והעליתם על הכתב. אולם בימים האחרונים חשבתי בלבי: זקנתי ושבתי, וכוחותיי כבר אינם עימי, מדוע אמשך ולהתייגע בחידוש חידושים, בכתיבה ובעיון? הן יודע אני בעל פה משניות וגמרא. אקיים בהם מצוות תלמוד תורה. אחזור עליהם בניחותא ולא אתאמץ למעלה מכוחותיי."

"אדוני הדוקטור", סיפרתי לרופא, "**מאז קיבלתי החלטה זו בלבי- עזבני מאור עיניי!** רואה אני, שכל זמן שעמלתי בתורה בעיניי, שמר הקב"ה על מאור עיניי למרות מצבן הבריאותי החמור. אולם, משהחלטתי להפסיק להשתמש בעיניי ללימוד תורה- לא הייתי ראוי עוד לנס זה". "אכן, רבה של סלוצק", סיים הזקן את סיפורו המופלא, "**זהו חידושי האחרון**".

מעשה באחד מן המלמדים בישיבת "עץ חיים", שהביא קבוצת נערים כבני שלוש עשרה לביתו של הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל שיבחנו. שאלם הרב לפירוש דברי התוספות, ואחד התלמידים קפץ והשיב תשובה שגויה. האיר לו הרב מלצר פנים ואמר: "נפלא, ודאי לך כוונתך", והתחיל להסביר את התוספות לאשורו.

התערב הנער ואמר: "לא, רבי, לא לך התכוונתי", והתחיל להרצות את פירושו השגוי. אמר לו הרב: "אני מבין ודאי! הבה נראה", ופתח בהרצאת דברי הגמרא בנועם, עבר לקושיית התוספות, והתחיל לבאר את תירוצם, אך הנער בשלו, לדעתו אין הרב מבין, הרי הוא הסביר בבירור הסבר אחר... הנערים גיחכו, המלמד נסער, אך הרב מלצר דן שוב ושוב עם הנער באורך רוח, במשך כעשר דקות. מסביר בבהירות, ושואל "ודאי לך נתכוונת?" והנער מתעקש: "לא ולא!".

כאשר ההתנצחות עברה כל גבול, קם הרב והתנצל: "סלח לי, עליי לצאת רגע". קם ויצא, וסגר את הדלת אחריו. המלמד הסתקרן, לאן יוצא הגאון? פתח בלאט את הדלת והציץ החוצה. הוא ראה את הגאון פוסע במסדרון הלך ושוב ואומר לעצמו: "**כשהתורה צייתה על כבוד הבריות, התכוונה גם לילדים! כבוד הבריות, כולל גם את הילדים!**". לאחר דקות ארוכות שב לחדר ברעננות מחודשת, ישב במקומו ופנה אל הנער במאור פנים: "ועתה, אמור נא לי בבקשה - כיצד אתה מסביר את דברי התוספות".

אחד מבני הישיבה ראה את הגאון רבי איסר זלמן מסתובב שקוע במחשבות סביב ביתו, הוא ניגש אליו ושאל: "**אולי אפשר לעזור לראש הישיבה?**", ענה לו רבנו: "לא, תודה". אולם הלה רואה את רבינו שוב מסתובב אנה ואנה, ניגש אליו בשנית והתנצל: "אני מוכן לסייע אם רק אוכל בעזרת השם לעשות מה שראש הישיבה זקוק, ומדוע כבודו מסרב?".

ענה לו רבנו: "איני זקוק לדבר, אבאר לך מדוע אני מסתובב סביב הבית ואיני נכנס. כאשר עליתי הביתה שמעתי את המנקה שוטפת עכשיו את הבית - והיא עניה וגלמודה ובשעת עבודתה היא שרה שירים - והיא יודעת, כשאני נכנס לבית איני רוצה לשמוע קול זמר של אשה, אז היא מפסקת מלשיר - אם כן למה לי לקחת ממנה מעוגמת נפש זו את תענוג השירה? תגמור את עבודתה, ובינתיים אמתין כאן עד סיום עבודתה, לאחר מכן אעלה הביתה!!!".

הגאון הרב יעקב עטיה זצ"ל - נולד בחאלב שבסוריה ב-ג' אייר ה'תרפ"ב (1922). בגיל צעיר התייתם מאימו ועל רבינו נפלה האחריות לפרנס את אחיו ואחיותיו. היה בצער כיוון שלא יכל לשקוד על תלמודו ללא טרדות. במקום מגוריו הנוהג היה להשכים מדי יום ביומו בשעה 4 לפנות בוקר, ולעסוק בתורה הקדושה. רבינו היה בקבוצת הלומדים גמרא בעיון יחד עם שולחן ערוך. לאחר מכן עסק בניהול בית היתומים. לאחר נישואיו עבר להתגורר בלבנון, ותוך מספר חודשים התמנה לרב הקהילה. שימש בתפקיד זה במשך 19 שנים! בתחומי אחריותו היה להעביר שיעורי תורה, עשיית שלום בית, בריתות ושחיטות. פעילותו העיקרית הייתה בהברחת יהודים מסוריה לארץ ישראל, ורבינו בנה רשת ענפה של קשרים עם השלטונות, שבאמצעותה סייע ליהודים שנזקקו לעזרתו.

לאחר מספר שנים השלטונות גילו את פעילותו, ומאחר שהיחס כלפי מדינת ישראל היה עוין, נאלץ להפסיק את פעילות הברחת היהודים. באותם השנים נוצר הקשר שלו עם המוסד. הוא נחשב לרבם של מסתערבים רבים במוסד. כל החלטה שנגעה ליהודי סוריה, נקבעה אצלו. אנשי משפחתו העידו, שכמה פעמים נכנסו אל ביתו בבת-ים ראשי המוסד והתייעצו עמו על מבצעים סודיים. לאחר שנים שהבריא יהודים דרך לבנון, פעילותו הופסקה, כיוון שיצא נגדו צו מעצר, ותמונתו פורסמה בראש חוצות. מאוחר יותר, ביקשו הרשויות את עזרת הציבור בתפיסתו ובהבאתו לדין. אך הצדיק הספיק להימלט לישראל.

בגיל 50 עלה לארץ והשתקע בבת-ים, למרות שקיבל הצעות לשמש כרב בקהילות מבוססות בחו"ל. רבינו קיבל דירה קטנה, שלא הספיקה לצרכיו בקומה חמישית בבניין ללא מעלית. את בית הכנסת הראשון הקים במועדון. שם הוא גם מסר שיעורים. לאחר מכן הקים את מוסדות 'בית יעקב', כדי לחנך את צעירי הצאן, במסירות נפש וללא עזרה מהממשלה והעירייה. שמעו של הרב נודע ברבים, ותושבי העיר החלו להשתתף בתפילות ובשיעורים עד שעלה הצורך בבניית מקום חדש. לשם כך התגייס הנגיד אדמונד ספרא ותרם בנדבבות. כיום יש למעלה מ-1800 תלמידים במוסדות אלו- בגנים, בת"ת לבנים, בית-ספר לבנות, בישיבה ובכולל האברכים. **ענוותן מופלא**. ביקש שיכתבו על מצבתו: **"נבזה, חדל אישים, עני ורש במצוות ובמעשים"**. כל כך היה עניו שבאמת החשיב עצמו כך. נפטר בי"א כסליו ה'תשע"ז (2016). חי 94 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים.

אביו: ר' רפאל. **אשתו:** מרת פרידה (בת ר' זעפרני). **חברותא:** ר' יום טוב ידיד הלוי (רב הקהילה החלאבית בניו-יורק). **מחותנו:** מרן הגאון ר' שלום כהן (נשיא מועצת חכמי התורה).

פ עם אחת היה השוחט חולה, והרב היה צריך לשחוט במקומו. היו אנשים שאמרו, שהרב לוקח את פרנסת השוחט. אך להפתעתם, בסוף החודש הרב הגיע לבית השוחט עם מעטפה ואמר לו: "זה הכסף של השחיטה. אני הייתי צריך לשחוט, כדי שיהיה לאנשים מה לאכול - אבל הכסף הוא שלך". במקרה נוסף, ביקש מישהו מהרב לשחוט עבורו, מפני שהשוחט לא היה באותו מקום. הצדיק שחט לו. וכשרצה לשלם הלה לרב - שלחו לשוחט, שישלם לו.

ב אחד הימים, כאשר רצה לעלות בחדר מדרגות, גילה, כי המנקה היה באמצע השטיפה. לפיכך סירב לעלות כדי לא להפריע לו בעבודתו, שכן אותו מנקה היה אדם קשה יום. רק לאחר שהפציר בו המנקה לעלות - עלה הרב. **וכשהגיע לביתו, שלח את אחד מתלמידיו לשלם למנקה 50 ש"ח על טרחתו, בשל הפרעה שנגרמה לו.**

ב זמן כהונתו כרב בביירות, הרבה ללכת ולבקר בחגים את בני הקהילה בבתיהם, במקום שהם יבואו אליו. מעולם לא חיפש כבוד. זמן מה לאחר ששימש כרב הקהילה, הגיע הרב שחוד שרים, אחד מגדולי רבני העדה. רבינו לא היסס ונתן לו לשמש כרב המקום, כאשר הוא משמש כעוזרו.

ב שנותיו האחרונות, כאשר לקה באירוע מוחי והיה משותק, סירב רבינו לעלות לתורה, כדי שלא להטריח את המתפללים, להמתין עד שיגיע לבמה.

ה רב לא נתן 'יחס מיוחד' לאנשים עשירים. הנוהג בביה"כ היה שלא זורקים סוכריות או מצלמים באירועים. אחד מעשירי הקהילה הרהיב עוז והחליט להפריע את הוראת הרב ולצלם שם. באותו רגע הוא קיבל הערות חריפות, שאמר לו הרב. כל הבניין רעד.

מ דת ענוותנותו הייתה עזומה. פעם אחד מילדי הקהילה ראה את הרב, ובתמימותו הרבה הראה לרב, כי יש בידיו חטיף במבה וביקש לכבד את הרב. הצדיק לקח מיידו, בירך ואכל.

ר בינו לא התרגש מכך שכל אילי ההון הגדולים בעולם כמו אדמונד ספרא, היו כפופים אליו, ולא היו עושים שום צעד בלי להתייעץ איתו. נכדו סיפר, כיצד היה רואה את סבו ממלא בכל בוקר את הארנק בשטרות. **"בערב הארנק היה ריק!"**.

ו יפר ראש ישיבה בירושלים, שהיה לו תלמיד שסבל ל"ע מכאבי שיניים קשים, והומלץ לו על טיפול בעלות של אלפי שקלים. אולם לבחור לא היו את האמצעים. שמעו של רבינו הגיע לראש הישיבה, והוא שלח את הבחור לרב. הבחור חזר כולו נרגש. בלי אומר ודברים הרב העביר לו המחאה, שכיסתה את כל הטיפול מבלי שהכירו קודם.

הגאון רבי יצחק חן זצ"ל: נולד בבני-ברק באב התשכ"ב (1962). שקדן. בעל חסד. יראת שמים מופלאה. כבר מנעוריו תשוקתו ללימוד התורה לא ידעה שבעה. **מיד עם סיום הלימודים בתלמוד תורה בשעות הערב, אץ רץ לבית המדרש ושקד שעות נוספות על התורה.** כבר בישיבה קטנה, נדד למקום תורה לישיבת רמת השרון והיה מבחירי הישיבה. בהגיע העת, עלה לישיבה גדולה, הלא היא ישיבת "מאור התלמוד" ברחובות, והיה מקבוצת התלמידים הראשונה המייסדת. **התמדתו בישיבה היתה לדוגמא ולמופת.** הרבה לעורר ולהמריץ את חבריו בישיבה לחדש חידושי תורה ולהעלותם על הכתב. הוא לא הסתפק בדרבון זה, אלא **ערך והקליד בעצמו במכונת כתיבה את חידושי חבריו, ולא חס על זמנו.** קיבל על עצמו לעורר בפועל את הבחורים משנת הלילה וממנוחת הצהריים. במקום לנוח בהפסקת הצהריים כמו כל הבחורים, היה מסדר את הסטנדרים ואת הספרים, שכאשר ישובו הבחורים ללימודם, ימצאו הכל מסודר ומתוקן ללימוד. עד סוף ימיו למד בכולל "נזר אהרן".

בקי עצום בש"ס ובראשונים. היה ממית את עצמו באהלה של תורה. **תמיד היה מגיע לכולל ראשון, והיה יוצא אחרון.** מיד עם הגעתו לכולל, פונה היה אל מקומו, וצולל עמוק בים התלמוד. יחוס משפחתו מגיע עד לדוד המלך ע"ה. במשך הדורות היו רבנים גדולי תורה שפיארו את המשפחה, מתוכם: הגאון הגדול סבא דמשפטים רבנו עזרא חמוי זצוק"ל, (ראב"ד ארם צובא), הגאון חכם יצחק טוויל זצ"ל, הגאון המקובל חכם אהרן טוויל מעלי הכהן זצ"ל. נפטר בליל י"א כסליו התשס"ו (2005) לאחר שנזדכך בייסורים קשים ומרים במשך שמונה חודשים ממחלה קשה. חי כ-43 שנים.

אביו: רבי עובדיה שליט"א. **אשתו:** בת הגאון רבי שלמה זיאת שליט"א. **מרבותיו:** הגאונים רבי יעקב אדלשטיין, ר' חיים זליבנסקי, ר' אברהם יצחק קוק, ר' יהושע ארנברג, המקובל ר' מרדכי בן שמעון זצוק"ל. **מחיבוריו:** יתולדות יצחק-ב' חלקים.

מאברך צדיק וישר זה בעל הנהגות מופלאות ניתן ללמוד רבות, להלן מספר עובדות שהובאו בהקדמה לספר "תולדות יצחק" מאת ידידי ורעי, הרב עובדיה חן הי"ו, שיצא לזכרו של הנפטר: ביום חופתו, היום הקדוש בו נמחלים כל עוונותיו של אדם, נשאר ללמוד בהיכל הישיבה עד סמוך לחופה, וניצל כל רגע ללימוד ותוספת קדושה. חתונתו התקיימה בצניעות ובקדושה. והיה מן החלוצים בזמנו שדרשו בתוקף שיהיה בחתונה צלם לגברים וצלמת לנשים, על מנת לשמור על גדרי הצניעות. באמצע הלימוד, לא היה מפסיק ופותח בשיחה, אף לדברים נחוצים ביותר. כאשר ביקשו ילדיו שיצא בבין הזמנים לטיול או "נופש", פעמים רבות דוחה היה בקשה זו, בטענה כי לְשֶׁבֶת וללמוד זהו הנופש הגדול ביותר בשבילו.

מסר את נפשו להרבצת תורה ולזיכוי הרבים, ללא תמורה. מדי יום מכתת היה את רגליו מרחק רב מביתו ברחוב רשב"ם עד לקריית הרצוג, כדי למסור שיעור גמרא בהתנדבות לבעלי בתים העסוקים משך כל היום לפרנסתם. בפסיעותיו המהירות והזריזות, עושה היה את דרכו במהירות לעבר השיעור ללא אמצעי תחבורה. לא איש כמוהו יפסיד שטר פסיעות.

אף בתחילת ימי מחלתו שכבר רבו מכאוביו, עדיין פוסע היה רגליו את כל כברת הדרך הנ"ל, והיה יוצא בשל כך כחצי שעה קודם הזמן בו רגיל היה לצאת, כשהוא משרך את רגליו ונח בדרכו מפעם לפעם. כאשר תקפה עליו מחלתו ונחלש הרבה, כבר לא יכול להגיע בכוחות עצמו למסור את השיעור, ובאים היו תלמידיו להסיעו. כאשר התגברה מחלתו יותר וגם לרדת למכונת היה קשה עליו, היו באים תלמידיו לפרקים לביתו, ובמסירות נפש עילאית היה מוסר לפניהם את השיעור בשארית כוחותיו.

לשיעורו היומי מקפיד היה להגיע בזמן המדויק ללא איחורים. פעם קרה שנאלץ לצאת באיחור קמעה. הוא אץ ומיהר, מנסה להקטין את הפער, אך קשישה עצרה אותו בדרכו, וביקשה שיורה לה כיצד להגיע לאולם "וגשל". למרות האיחור, הוא הדריכה בבהירות כיצד להגיע. אבל היא התקשתה להבין. "אתה מוכן לקחת אותי עד שם?" ביקשה. רבי יצחק נבוך, ולא ידע מה לעשות. לבקש מאחר? לא יעלה על הדעת. לקחת אותה? לא יתכן להשיב פניה ריקם. ומאידך, השיעור הקבוע מה יהיה עליו? והנה שלח ה' עזרו מקודש, ובבת אחת נפתרה כל הבעיה. רכב עצר לידו, ונהגו שאל "אולי תוכל לומר לי איך מגיעים מכאן ל"וגשל"?". רבי יצחק הסביר לו באדיבות, והוסיף רק עוד בקשה קטנה: "אנא ממך, הואל בטובך לקחת לשם גם את הגברת הזו".

את התלוש שקיבל מהכולל, בו יכול לרכוש חליפה חדשה, החזיר. "שיינהו אחרים ממנו" אמר. בכולל בו למד, היה מנהג נאה- לכל אחד מבני החבורה שנולד בן או בת, היו אוספים מכל אברך סכום קטן ונותנים לו מתנה. רבי יצחק שלא אבה שבגיננו יחסר ממונם של האברכים, לא בישר לחבריו כלל על הולדת בנותיו (אצל בניו, נאלץ להודיעם על הברית).

ביום שבת קודש, מתפלל היה בניך החמה כדרכו בקודש. בתחילה היה מתפלל במניין בו היה מתפלל חמיו. כשראה כי חמיו שליט"א מרוב חביבותו אליו, קונה לו עליות וכיבודים, חשש לחסרון כיס של חמיו, והלך להתפלל במקום אחר.

אנשים רבים שבאו איתו במגע, ציינו לשבח את יושרו. ישר כפולס היה. פעמים רבות העדיף לוותר על סכומי כסף, ובלבד שלא להיכנס לספק ספיקה של גזל. את כל חובותיו, השתדל מאד להחזיר בזמנם, לשם כך ציין לעצמו בלוח מיוחד כל חוב שהיה לו. כשגילו את דבר מחלתו- דאג מיד שלא יישאר עליו שום חוב. חצי שנה לאחר שקנה דירה, הלך לבעל הדירה ואמר לו "שמא מגיע לך יותר, ולחצתי עליך". כאשר צריך היה להוציא את ילדיו מהגן, היה משתדל לדייק בזמנים ולא לאחור- כדי לא להיכנס בחשש גזל. ואם נאנס פעם ואיחר מעט, השתדל לפצות את הגננת בתשלום מלא.

מתוך ההקדמה לספר "תולדות יצחק" מאת ידידי ורעי, הרב עובדיה חן הי"ו, שיצא לזכרו של הנפטר

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים